

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 26
סיון תשנ"ז
יוני 1997
המחיר 10 ש"ח

דואר יונים
שייך לעבר

דרכי הדואר בא"י
בשנים 1927-1948

בעלי חיים אגדתיים
בבולים

■ הנפקות ■ החלפות ■ מכתבים ■ חדשות

מגזין הבולאים בישראל

גיליון מס' 26
יוני '97

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

מנכ"ל: טיבי יניב

מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045

טלפקס: 03-6295547

E-mail: ipf@netvision.net.il

העורך: שבתאי רביב

עיצוב גראפי: דיאנה כנפו

עיצוב שער: שמחה מנחם

הפקה: מדיום הפקות בע"מ

רחוב בן אביגדור 8, ת"א 67218

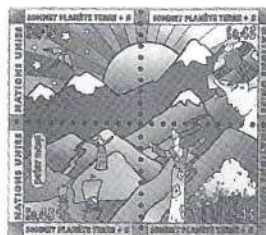
טלפון: 03-5619777

פקס: 03-5622601

מחיר: 10 ש"ח

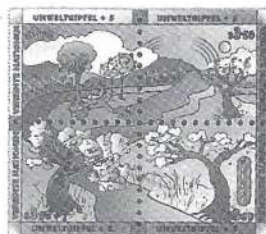
מנוי שנתי: 60 ש"ח

(ניתן לשלם טלפונית בכרטיס אשראי)

רביעיית בולי או"מ, 0.45 פרנק,
בנושאי הרים, להפצה בשווייץ

ארצות,
ישראל, כולל

רביעיית בולי או"מ,
3.50 שילינג, בנושאי
נהרות ויערות, להפצה
באוסטריה

בול בברזיל – במאבק נגד האידס

הבול הברזילאי – המאבק נגד
האידס

בקונדום ובסרט
(Association
Of The Family
Health) AST-ה
האגודה לבריאות
המשפחה.
הסיסמא שבבול
קוראת
לחשיפת
המציע מניעה.
כן
הונפקה

חותמת יום ראשון, גם היא בעיצובו של
המשך בעמ' 9

חותמת יום ראשון – המאבק נגד
האידס

של 1 דולר, 110
פרנק שווייצרי
ו-11 שילינג
אוסטרי.
את
הבולים
האמריקני
פטר מקס.
בביוגרפיה שלו
צוין
והתחנך במספר

פעילות בולאית לכבוד פסגת האדמה באו"מ

בימים 23-27
ביוני הקדישה
עצרת האו"מ
דיון מיוחד
לבחינה מחדש
של
החלטותיה
בנושאי איכות
הסביבה.
העצרת

חותמת האו"מ בניו-יורק.

המיוחדת כונתה +5 EARTH SUMMIT –
פסגת אדמה +5 במלאות חמש שנים לפסגה

הראשונה

בנושא זה

שנערכה

בברזיל. לכבוד

האירוע הנפיק

שירות הדואר

של האו"מ 3

רביעיות בולים

מיוחדים ו-2

חותמות יום

ראשון, האחת

חותמת האו"מ בסן פרנסיסקו

בניו-יורק והשניה בסן
פרנסיסקו.

כן הופעלו

החותמות גם

בדואר של בנייני

האו"מ בג'ניבה

ובווינה. הבולים

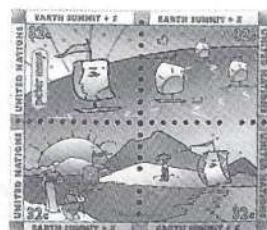
הונפקו בגליונות

של 24 (6)

שורות צמידים

של 4). כן פורסמו

גלזים בעריכים

רביעיית בולי או"מ, 32 סנט, בנושאי
אוקיינוסים וימים, להפצה בארה"ב.

תוכן

עמ'	
2	עולם קטן
3	חדשות דואר ישראל
4	הנפקות חדשות בארץ
5	דואר יונים
10	הדואר בא"י 1927-1948
12	בעלי חיים אגדתיים – בבולים
16	יודאיקה
19	רגע היסטורי
20	מכתבים למערכת
22	מה חדש
25	דף ומזכרת
26	הנפקות חדשות בחו"ל
31	היצע וביקוש

תמונת השער: סקיצות של בולים על אירועים
מוסיקליים- תרבותיים בארץ, ההנפקה מתוכננת
לאוקטובר

8.7.97 -
לציון ספורט
הגלישה
ממצוקים

8.7.97 -
עם הופעת הבול
שלום כתה א'

8.7.97 -
בטיחות
בדרכים,
עם
הופעתם
של
שלושה בולים
בנושא זה.

18.7.97 -
לציון 50 שנה
למסע האחרון
של אקסודוס

הנפקות שונות

29.5.97 *

לכבוד פספיק '97,
תערוכת הבולים
העולמית בסן פרנסיסקו,
הנפיק השירות הבולאי
גליונית זיכרון (עם בולי
הגניזה הקהירית ומגילות
מדבר יהודה), מעטפת

יום ראשון לגליונית הזיכרון, גלוית התערוכה וחזותם
פרסומי כן הונפק חזותם האירוע.

חותמי דואר חדשים

במים 29-30 באפריל '97 הוחלפו חותמי דואר
ב-35 יחידות דואר במרחב הדרום. במספר
יחידות דואר הוכנסו לשימוש גם חותמי דואר
חדשים נוספים. □

* 17.5.97 -
לציון תערוכת
בולים ערים
תאומות בנצרת
עלית. החזרת
שימשה להכנת
דף מזכרת
בהזמנת
התאחדות
בולאי ישראל.

* 22.5.97 -
לציון 40 שנה
לבית
העיתונאים על
שם נחום
סוקולוב. דף
מזכרת הונפק
בהזמנת
המארגנים. (ראה עמ' 25)-

* 1.6.97 -
לכבוד חנוכת
האגף החדש
והמרכז המזרח
תיכוני לחינוך
דנטלי על שם
ד. וולטר כהן,
בפקולטה
לרפואת שיניים, ירושלים.

* 5.6.97 -
לציון הוועידה
האזורית הל"ז
של רוטרי

חותמות אירוע

* 20.4.97 -
תערוכת
הבולים הארצית
אריאל 18
* 21.4.97 -
לציון 30 שנה
למל"מ

חטיבת האלקטרוניקה של התעשייה האווירית
בישראל. בהזמנת המארגנים הונפק דף מזכרת.

* 11.5.97 -
לכבוד טכס
איכלוס העיר
מודיעין.
החזרת
משמשת לצורך
הכנת דף מזכרת
ביוזמת המועצה
המקומית
מודיעין.

* 12.5.97 -
לציון עשור
להקמת
הדואר.

* 15.5.97 -
לציון גמר
אליפות הארץ
בקיפצות ראוה
לסוסים.

* 15.6.97 -
לציון 20 שנה לרשות שדות התעופה, בהזמנת
המארגנים הופק דף מזכרת.
* 22.6.97 -
לציון 60 שנה למדרשת תלפיות. בהזמנת
המארגנים הופק דף מזכרת.

הנפקות יוני 1997

בחודש יוני 1997 הונפקו מספר בולים חדשים:

* בול שלום כתה א' בערך נקוב של 1.10 ש"ח.

* בול המכביה ה-15 בערך של 5 שקלים חדשים, הבול מתאר החלקה אמנותית על קרח. המעצב הוא יגאל גבאי. כן הונפקה מעטפת היום הראשון

שמור על נתיב

לנהוג לא לשותות

שמור מרחק

* סידרה של שלושה בולי בטיחות בדרכים, כולם בערך נקוב של 1.10 ש"ח.

אלה הם שלושה מאותם עקרונות בטיחות שמרבים לדבר בהם ואשר לו היתה גוברת המודעות לשמירתם, אפשר היה להקטין את הקטל בדרכים. עוצב: גיא חרל"פ.

* בול ספורט מן המניין גלישה ממצוקים בערך נקוב 10 שקלים חדשים. זהו ספורט שהתפתח בישראל כאמצעי נוסף בטיול קניוני נחלים. הגלישה מחייבת מיומנות רבה ועל המטייל הגולש להיות מאומן בכל היבטי תחום הגלישה, הכוללים קשרי חבלים, אבטוח הגלישה ואופן הירידה. את הבול עיצב אסף ברג ד"ל, שנפטר לא מכבר ודברים לזכרו מופיעים בגיליון זה.

שירות דואר עם סיכונים

"דואר יונים סיים את תפקידו ברגע שהופיעו שיטות הדואר המודרניות יותר. אבל גם בעת שהיה קיים ארבו לו סיכונים רבים. ליונה יש אויבים רבים בעת מעופה, החל בעופות טרף וכלה בחיילי אויב המיירטים אותה ועלולים לגלות את תוכן המסר שהיא נושאת. כך, למשל, נחשפה רשת נילי, שסייעה לבריטים במלחמת העולם הראשונה, ברגע שיונה הנושאת מסר סודי מארץ-ישראל למודיעין הבריטי במצרים נורתה בידי חייל תורכי", מסביר אלישר. "היונה גם מוגבלת במשקל הדואר שהיא מסוגלת לשאת, אם כי פיתוח המיקרופילם איפשר להצמיד לרגלי היונה פילם שהכיל 4,000 מסמכים ממוזערים".

דואר יונים - שיטה שעברה מהעולם

מאת שבתי רביב

Recto.

DÉPÊCHE-RÉPONSE.
(Décret du Gouvernement de la défense nationale en date du 10 novembre 1870.)

Prix de la présente carte, cinq centimes, représenté par un timbre-poste qui sera placé dans le cadre ci-contre.

Les réponses doivent être exprimées par **oui** ou par **non** dans les colonnes 5 à 8. Taxe d'affranchissement des réponses, au nombre de 4 ou au-dessous, un franc.

(Le numéro de la réponse doit être indiqué, à Paris, par l'expéditeur. Les autres colonnes de la dépêche-réponse seront remplies par le correspondant dans les départements.)

N° d'ordre de la dépêche-réponse	NOM DU PAYS où réside LE CORRESPONDANT.	INITIALES DU PERSON ET DU NOM du correspondant.	NOM ET DOMICILE (en toutes lettres) DU DESTINATAIRE à Paris.	RÉPONSES AUX QUATRE QUESTIONS POSÉES.			
				1 ^{re} question.	2 ^e question.	3 ^e question.	4 ^e question.
1.	Villeboud	E. S.	Emile Simonard, 4 faub. Bastille, Paris	oui	non	oui	non

גלוית-תשובה, 15.12.1870, שנועדה לדואר יונים עבור נמען בפאריס, עוכבה והגיעה ליעדה בדואר רגיל כעבור מספר שנים.

Vincent - Paris
Johann...
Land...
5-5000...
Josui

Vincent - Paris
218. full...
Jeanette

4 ידיעות שהועברו
בדואר יונים ב-2.8.1914
למצודת וורדן

Vincent Paris
2 août 11^h matin - 13^h
III infanterie. 69e régiment
occupant gare de Bettendorf
chemin de fer de Wasserbillig
à Bettendorf occupé de force
maire d. Erich A. a annoncé
arrivée de troupes, conseil
population etc calm. Julien

כשהיה עודד אלישר בן 14, הזדמן לו להרוויח 5 לירות פלשטיניות. בעצה אחת עם חבר, פנה לאברהם עץ-הדר, מומחה לגידול יוני דואר, שפרסם ספרי הדרכה בנושא זה ואף טיפח יוני דואר עבור ההגנה. עץ-הדר נתן לנערים במתנה שתי יונים בלגיות, אותן שיכנו בלול, בחצר ביתה של סבתו של עודד בירושלים. "מגיל צעיר אהבתי בעלי חיים והתעניינתי בבולים", אומר לנו עודד אלישר, בראיון מיוחד שנערך במשרדו בירושלים.

כך החל הרומן של אלישר עם נושא דואר היונים, אותו חקר ולמד במשך השנים וטיפח אוסף בולים ודברי דואר יחיד במינו בעולם. לא פלא איפוא, כי זכה במדליה בתערוכת אספמר 96 בספרד ולאחרונה זכה במדליית זהב גדולה ופרס נוסף בתערוכת נורווקס 97 בנורווגיה, ומדליית זהב גדולה בתערוכה הבינלאומית בסן-פרנסיסקו. למרות שדואר באמצעות יונים אינו קיים יותר, אלישר ממשיך לאסוף בשקידה כל פריט שעשוי לשפוך אור נוסף על מערכת מופלאה ורומנטית זו.

הראשון בדואר יונים במיגזר האזרחי נעשה בניו-זילנד בשנים האחרונות של המאה ה-19. שתי חברות פרטיות הפעילו דואר יונים בין האי BARRIER GREAT לבין העיר אוקלנד.

ב-1898 הנפיקה אחת החברות את הבול הראשון ועליו המילים PIGEON POST, אולם לאחר שהתגלה השימוש בהם, אסר שירות הדואר של ניו זילנד על החברה להשתמש במילה POST ואז הונפקו בולים אלה מחדש עם הדפס רכב PIGEON GRAM (על משקל "טלגרם").

בולים נוספים של אותה חברה נחשבים בולי דואר אוויר הראשונים בעולם אם כי לא היו בולים רשמיים. החברה השנייה הנפיקה בולים משולשים שנחשבים בולי דואר אוויר המשולשים הראשונים בעולם, דואר ניו זילנד לא יכול היה להתמודד בדואר היונים של שתי חברות מתחרות אלה ולא הצליח לחסלו רק ב-1908.

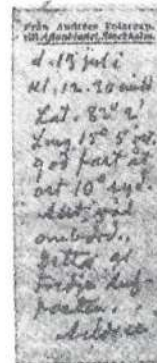
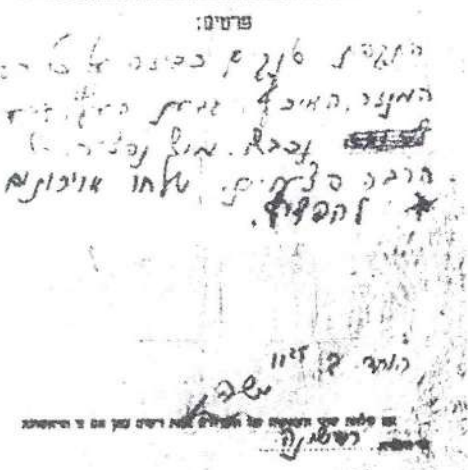
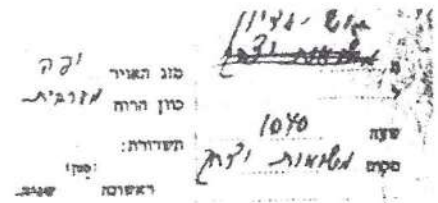
והן בצבא צרפת. הגרמנים ידעו להעריך את חשיבות דואר היונים וכאשר כבשו את בלגיה במלחמת העולם הראשונה הודיעו שיוציאו להורג כל אזרח שבידו יוני דואר. הטייסים נהגו באותם ימים לצאת למשימותיהם עם שובך יונים קטן במטוס, כדי שבמקרה שיפלו מעל שטח אויב יוכלו לשחרר את היונים ולדווח על מקום המצאים ואף להעביר מידע מודיעיני. במלחמת העולם השנייה נעשה שימוש מועט ביוני דואר, אם כי יחידות דואר יונים צבאיות המשיכו להתקיים גם אחרי המלחמה ובוטלו בארה"ב, למשל, רק ב-1954. גם בצה"ל בוטלה יחידת דואר יונים רק בשנת 1955, כשגולת הכותרת לפעולתה היתה העברת מידע משובים נצורים ואליהם במלחמת העצמאות.

דואר היונים של ניו-זילנד

השימוש המסחרי הידוע

הדפס רכב של מארוט ירי, דואר יונים, הדוגמא היחידה הידועה בעולם

הודעה בדואר יונים ששלח אנדריי, שטס בבלון לציר הצפוני ונספה (יולי 1897).

ושוגרו לשולחי הגלויות בעיר הנצורה. בסוף מלחמת פרוסיה-צרפת הוקמה בפאריס אנדרטה לכבודם של האוויראים בכדורים הפורחים ויוני הדואר כאחד, אלא שהגרמנים ניתצוה במלחמת העולם השנייה.

השירות הדוער

במלחמת העולם הראשונה היו כבר יחידות דואר-יונים פזורות משני עברי הקו הן בצבא גרמניה

"התקפת טנקים כבדה..." הודעה ממשראות יצחק, בדואר יונים, במלחמת העצמאות

אם כי האדם הראשון שהשתמש בדואר יונים היה נוח, ששיגר יונה לבדוק אם המבול פסק ואפשר לצאת מהתיבה, הראשונים שהחלו להשתמש בדואר יונים סדיר, בעת החדשה, היו הצרפתים במלחמת פרוסיה - צרפת, בשנים 1870-1872. במלחמת זו נעשה השימוש במיקרופילים שהוצמד לרגלי היונה. אחת השיטות היתה בהפרחת בלון נושא כלוב עם יוני דואר, מפאריס הנצורה לעבר הכוחות הצרפתים בחוץ. הדואר חולק לנמענים, ליונים הוצמדו מסרים מצולמים והן חזרו לשובכיהן בפאריס. כן הונהגה אז גלויה ובה 4 שאלות סטנדרטיות, שנשלחה מפאריס לנמענים החוצה. התשובות "כן" ו"לא" על שאלות אלה ("האם אתה בריא וכו'), פוענחו מהמיקרופילים שחזר עם היונה

לבד מאוסף דואר היונים
מטפח עודד אלישר 2
אוספים נוספים, האחד
טיסות חלוציות לקוטב
הצפוני והשני דברי דואר
ששרדו מתאונות
מטוסים. על האוסף

ב-26 ביולי 1936 ארגן הדואר האוסטרי מבצע משלוח דואר יונים לזכרו של ויליאם קרס

כשהונחו קווי טלגרף בין איי ניו-זילנד, קם שירות דואר שיכול היה להחליף את דואר היוני שם.

כיצד הן מנווטות עצמן?

כיצד יודעות היונים לנווט את דרכן בחזרה לשוכב מרחק של עשרות ואף מאות ק"מ? לדברי אלישר, עד היום לא נמצא לכך הסבר מדעי. תאוריות שונות קיימות בענין זה, החל מהתבייתות על שדה מגנטי וכלה

Ailsa Craig,
Scotland

18/2/32. per. fugion post.

To Wm. L. Alexander. U. S. A.

Wishing you the best of luck
and greetings, from the
Lightkeepers on Ailsa Craig.

ידיעה שהועברה בדואר יונים פרטי בין איי התעלה הרם וגורנזי

בחוש כיוון על פי הכוכבים והשמש. שאלה
זו נשארה עדיין בגדר חידה.

בסיומה של שיחתנו מספר עודד אלישר
סיפור משעשע מתוך האוסף הגדול של
סיפורי אמת שיש בידו בענין זה. במלחמת
המפרץ, הודיעה ממשלת שוויץ שהיא מוכנה
להעמיד לרשות כוחות הקואליציה
הלוחמים בסדאם חוסין 30 אלף יוני דואר
לצרכי תקשורת. הנאיביות השווייצרית
נראית אנכרוניסטית לאור העובדה
שהאמריקנים הפעילו במלחמה זו את מיטב
הטכנולוגיה שבידם – החל בטילי שיוט
המתבייתים ממרחק רב למטרה וכלה
בפצצות "חכמות". רק לפני 3 שנים חוסלה
בשוויץ יחידת דואר היונים הצבאית, ואילו
בצבא ספרד היא עדיין קיימת.

זודיאק סטמפס בע"מ
ZODIAC STAMPS Ltd.

מכירה פומבית
סתיו אקה

(פערמאנענט - אביב וסט'ו)

**מבחר מכל העולם ומהארץ
כל הנושאים**

האגדה הוותיקה בישראל

ALLIN DIPN

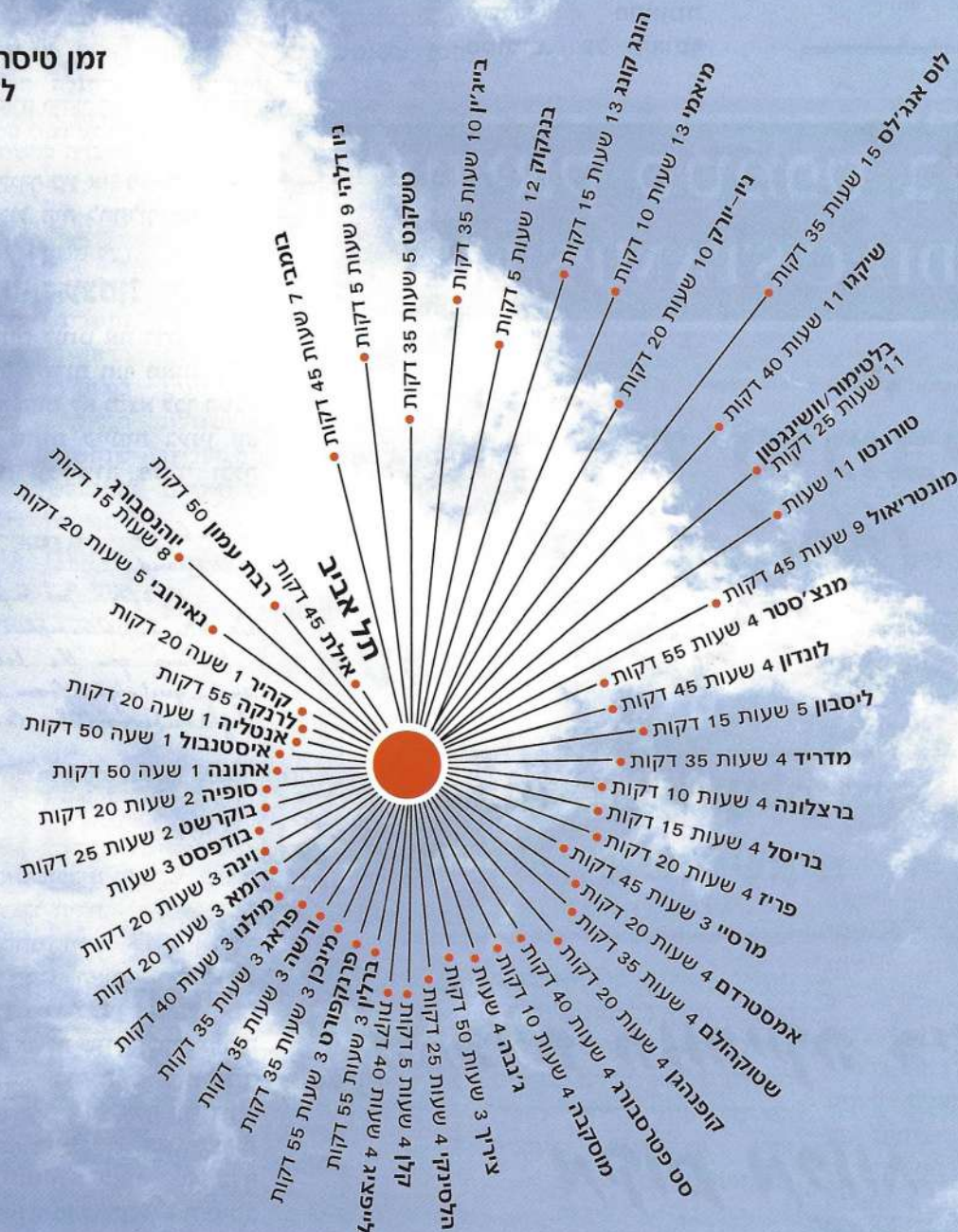
ברחוב הס 11, תל-אביב

ת.ד. 4895

טל' 03-5284931, פקס 03-6291395

תראה לאן אתה יכול להגיע עם אל על

זמן טיסה ממוצע
לתל אביב

אל על EL

מתוכם שני בולים, 8.24 ין כל בול, עם שבלים ועליהם האותיות U.P.U בלבד. תקופה ארוכה הופסקה הנפקת השבלים, עד לשנת 1994 שבה חודשה ההנפקה.

* 23.5.94. לכבוד הכנס הבינלאומי למניעת אסונות טבע הופיע בול אחד עם שני שבלים שונים שעליהם הודפסו האותיות – International Decade For Natural Disaster Reduction I.D.N.D.R. מאז 1994 ועד היום, על בולי פורסטו (אזורים) מופיעות הדפסות על השוליים.

* 2.10.96 גיפו בהדפסה שנייה. (על הבולים מופיע Beautiful Hida. הדפסה ראשונה הופיעה ב-9.10.90 בלי המילים באנגלית. על השוליים נראים פרחים.

* 8.5.96 מאי – שני בולים, אחד עם הצוללות עמה והשני עם צמחיית המאיה. על השוליים מצוירים פרחים.

* נגנו – בול אחד לכבוד הפסטיבל המוסיקלי סאייטו קינן, שהתקיים במצומוטו, ועל השוליים מצויר כינור.

* 17.4.97 קוממוטו, שם התקיימה אליפות עולמית בכדור יד לגברים. על הבול מופיע ארמון של קוממוטו, כדור יד והעולם. על השוליים מצויר סמל התחרות.

* 25.4.94 שיזואוקה, בול אחד ועליו ההר פוג'י. על השוליים מופיעים פרחים.

מאת משה קול-קלמן
קיבוץ להב

הצרפתי, בשיתוף עם חברת וולט דיסני, 3 גלויות המיועדות לילדים. הגלויות נועדו לדואר מקומי ובינלאומי כאחת ומחירן בצרפת 10 פרנק. על הבולים והגלויות מופיעות דמויות מתוך סרטי דיסני. המיוחד בגלויות האלה הוא שהבול מודפס בצד התמונה של הגלויה ולא כמקובל מאחור, בצד המקום המיועד לכתובת הנמען.

שבלים על בולי יפאן

מאז 1948 הוציאה יפאן מספר בולים עם שבלים, אך זה נמשך זמן קצר בלבד, עד 1949. אלה היו הבולים:

* 6.6.48 "חוק מירוץ סוסים" – על השובל ציור של סוס.

* 9.4.48 התחרות הלאומית השלישית לשחייה. הפעם יש שני שבלים, אחד ימני

ובו כתוב שובה (תקופת הקיסר) 23, חודש 9, 16-19 ימים. במילים פשוטות 19-16-9-19. מתחת לזה כתוב ביפאנית שם המקום שבו התקיימה התחרות – יבתה. בשובל השני בצד שמאל נמצא סמל התחרות בלבד. * 1.9.49 התחרות הלאומית הרביעית לשחייה ושוב 2 שבלים שונים. על הימני כתובה השנה הלוועזית – 1949, וביפאנית מקום התחרות – יוקוהמה. על השובל השמאלי נמצא סמל התחרות.

* 10.10.49. בתקופה זו יצאו לאור ארבעה בולים לכבוד 75 שנה לדואר הבינלאומי,

המשך מעמ' 2

רומניה מנפיקה סיפורים

דואר רומניה הצטרף לסידרה הבולאית הוותיקה אירופה והנפיק סידרה בנושא סיפורים ואגדות. הבול הראשון בסידרה הוקדש לדרקולה (ראה בין בולי המדור הנפקות חדשות בחו"ל). הבול הונפק בגליונות בני 2 שורות של 6 בולים ו-4 שובלים. השורות מחוברות ב"גשר" ועליו סמלי השטן. על הבול מופיעה גם דמותו של ולאד צפאש, זוהי דמות היסטורית ידועה בתולדות רומניה, לוחם חרות, מגן הנצרות ששמו נקשר דווקא במעשי רשע רבים. במשך הדורות הפכה אישיותו לדמות בפולקלור יותר מאשר בדברי הימים. ולאד צפאש הוא דרקולה המקורי, ושמו בא לו מאביו, ששמו היה ולאד דראקול, כלומר ולאד השטן.

דואר צרפת חוגג עם דיסני

במלאת 5 שנים להפעלת דיסנילנד בפאריס, ב-12 באפריל החולף, הנפיק הדואר

הגלויה החדשה במלאות 5 לדיסנילנד בצרפת

דרכי ותעריפים של הדואר בארץ ישראל בשנים 1927-1948

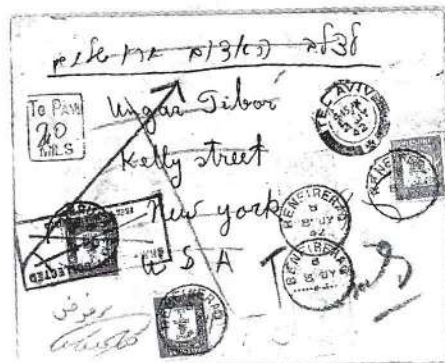
שחלו בתעריפים ובדרכי הדואר בזמן מלחמת העולם השנייה וכולל, למשל, מכתב שנשלח בשנת 1940 לבלגיה, עוכב שם על ידי הגרמנים והוחזר לשולח רק לאחר 13 שנה, ב-1953, או מכתב שעוכב על ידי הבריטים במשך 5 שנים, כי נכתב בגרמנית. נושא נוסף המוצג באוסף הינו נסיונות ל"הונאה", למשל מכתב שנשלח מנתניה לתל-אביב כאשר השולח משתמש באותה מעטפה מבוילת שהגיעה אליו, או מכתב

דרכי הפעילות של הדואר הארץ ישראלי ותעריפיו משכו את תשומת ליבו של יואל סלוצקי העוסק באיסוף בולים משחר נעוריו ובנושא הספציפי כ-15 שנה.

"חיפשתי נושא שאיש עדיין לא עסק בו ויש בו, מצד אחד, כר נרחב למחקר בולאי מקיף, ומצד שני מחירי החומר הבולאי אינם מרקייעי שחקים ובעיקר החומר הבולאי זמין", הוא אומר.

האוסף מתאר את דרכי פעילותו של הדואר הארץ ישראלי ואת התעריפים השונים שהיו נהוגים במהלך השנים 1927-1948, באמצעות מכתבים, גלויות, אגרות אוויר, דברי דפוס. האוסף כולל מכתבים רגילים, מכתבים רשומים, מכתבים מהירים, מכתבים שהכילו דברי ערך ובוטחו בהתאם ונסגרו באמצעות חותמות שעווה, דואר

בחודש פברואר 1918, לאחר סיום כיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים, הונפק הבול הארץ-ישראלי הרשמי הראשון (לפניו הונפקו במושבות פתח-תקוה וחדרה

מכתבו של תושב בני-ברק, ששלח ב-2.7.42 מכתב מדואר תל-אביב אל הצלב האדום בירושלים בתקווה שיועבר לנמען בניו-יורק. הדואר קבע שעל הצלב האדום לשלם 20 מיל, כפל מחירי הבול. הצלב האדום סירב, והמכתב חזר לשולח

תוויות אשר שימשו למטרות דואריות). הבולים הראשונים נשאו עדיין את הכתובת (Egypt Expeditionary Forces) E.E.F. "חיילות המשלוח המצריים" והיו נקובים במטבע מצרי. הם היו בשימוש בכל השטח שהוחזק בידי האנגלים וכן באיזורים נוספים שהוחזקו על ידי הצרפתים. בשנת 1927 הונפקה לראשונה סדרת בולים מטעם ממשלת המנדט, אשר תיארה אתרים שונים בארץ ישראל, על פי חלוקה בין שלוש הדתות.

הבולים תיארו את קבר רחל, את מסגד עומר, את מגדל דוד ואת ים כינרת. הבולים היו נקובים בלירות פלשתיניות והכתוב עליהם היה בשלוש שפות: עברית, אנגלית וערבית. בולים אלה היו הילך חוקי ותקף בארץ ישראל עד לסיום המנדט הבריטי ב-14.5.48.

הדואר לא התחשב בהתנצלותה של הנערה מנהלל שלא היו לה מעטפות ובולים וקנס את הנמען ב-20 מיל

יבשה, דואר ים, דואר אוויר, דואר צפלין, דואר ששרד מתאונות מטוסים, מכתבים קנוסים בארץ ובחו"ל, מכתבים קנוסים מחו"ל ודברי דפוס למיניהם. המחקר באוסף כלל מעקב אחר השינויים

מכתב דואר אוויר שנשלח מחיפה לגרמניה ב-20.8.36. המטוס שנשא את הדואר התרסק בכרתים

שנשלח בתעריף מוזל של דברי דפוס אך הכל מסמכים, או מכתבו של תושב בני ברק שנשלח לא מבויל לצלב האדום בירושלים וכלל הנחיה להעבירו לניו-יורק, וכקוריוז מכתבה של נערה מנהלל שבנתה מדף נייר מעטפה ובמקום המיועד לבול ציינה "אני מצטערת אין לי מעטפות ובולים". יש לציין כי פקידי הדואר המנדטורי היו קפדנים ביותר וכל המכתבים שהוזכרו נקנסו בהתאם לתקנות.

אחד הפריטים המעניינים והנדירים באוספו של יואל שייך בוודאי אף לספר השיאים של גינס.

זהו המכתב הכבד ביותר שיצא בדואר אוויר מהארץ לשווייץ.

משקל התוכן היה למעלה מ-1 ק"ג, מידות המעטפה 21 x 40 ס"מ והביול הוא 4.215 לירות פלשתיניות, יותר ממשכורת שבועית

גלוית דואר שנשלחה לגרמניה על ידי צפלין, ב-26 למרץ 1926, בטיסת אוריינט גרף צפלין מספר LZ 127

שלושה ימים לאחר שהופעל דואר אוויר פנימי בארץ ישראל ב-28 באוקטובר 1938, נשלח מכתב זה מתל-אביב לחיפה, השירות פעל 7 חודשים, אחת ליום.

97 באוסלו, במסגרת המדור תולדות הדואר,

☐ זכה שם במדליית זהב בינלאומית.

1988, ולאחר מכן בתערוכות ברחבי העולם.

לאחרונה, הוצג באוסף בתערוכת נורווקס

של אנשים רבים באותה תקופה.

האוסף הוצג לראשונה בתערוכת הבולים

בינלאומית עצמאות 40 בירושלים בשנת

 SweetChild Software

הקטלוג הממוחשב של בולי ישראל

אנו מפתחים כותר מולטימדיה "הקטלוג הממוחשב של בולי ישראל".

אתם מוזמנים להשתתף בהעשרת הכותר במדיה - תמונות, קול, ווידאו או סיפורים מעניינים הקשורים לבולי ישראל. המעוניינים מתבקשים לשלוח חומר אל:

SweetChild Software

רח' חובבי ציון 21, ירושלים 92225

נא לצרף לפריטים הנשלחים שם, כתובת ומס' טלפון.

בעלי החיים האגדתיים - השותפים

חלק ראשון

מאת יחיאל ביסקביץ

הדרקון

הדרקון הוא בעל חיים אגדי בעל גוף של זוחל מקושקש, מכונף, ראשו מצויץ, מופיע באגדות העמים ובמיתולוגיות הסינית, היפאנית, ההודית היוונית/רומית והקלטית (אירית). הוא נזכר בנצרות ואף בתלמוד, וקיים גם אצל בני המאיה והאצטקים. המילה "דרקון" מקורה ביוונית ופירושה "נחש גדול".

במסורת הסינית קיימים שני סוגי דרקונים עיקריים, מכונפים (איור 4) ונטולי כנפיים. דרקונים מסמלים את המים, והיה נהוג לומר שנשימתם יוצרת את העננים. על פי המסורת הסינית הדרקון הוא יוצר הגשמים ומכאן שהוא אחראי לגשמי האביב הטובים וליבולים פוריים. לכן, הדרקון בסין היה גם לסמל העדינות והרצון הטוב.

עוד היה נהוג לספר, שליקויי החמה והלבנה נגרמים כאשר דרקון מנסה לבלוע את מאורות השמיים. לוח השנה המזרחי מחולק לתריסר שנים, כשכל אחת מיוצגת על ידי בעל חי אחר. לעתים קרובות, הורים נהגו לדחות את הולדת ילדיהם לשנת הדרקון, כי לפי אמונתם ילד שנולד בשנה זו, יזכה בחוכמה וכוח. שליטי סין נולדו בדרך כלל בשנת הדרקון, ורק הם היו רשאים ללבוש את גלימת הדרקון (איור 5).

איור 3

זרטוסטרה - שור מכונף

לוקאס היה אחד מארבעת הקדושים שכתבו את חיי ישו, בברית החדשה. לכל אחד מארבעתם היה בעל-חיים שייצג אותו.

את לוקאס ייצג השור המכונף המלווה אותו (איור 1). זרטוסטרה, או בשמו האחר זורוסטר, הינו בעל חיים אגדי המוזכר במיתולוגיה האיראנית (שומרת עתיקה) הקרובה להודו ובבל (איור 2). אצל העמים ממוצא הודו אירופי, ניתן לראותו כמוטיב, כמו גם באומנות הקלטית (אירית) (איור 2).

יעל מכונף/גמל מכונף

מובן שיש יונקים מכונפים רבים נוספים, כגון יעל מכונף, גמל מכונף, פיל מכונף, חמור מכונף. לדוגמא - היעל המכונף והגמל המכונף (סמל יריד המזרח איור 3).

איור 4

מיתוסים

מיתולוגיים, אגדות, סיפורי עם, אמונות, כל אלה ואחרים התפתחו בכל מקום ובכל זמן. התרבויות האנושיות, בכל מקום ובכל זמן. לכל עם ולכל גזע יש האגדות והאמונות המלוות אותו. אך חלק ניכר מאגדות אלה מבוסס כביכול על אותם סיפורים, והדמיון בין אגדות שונות, הקיימות בתרבויות שונות הרחוקות זו מזו, גדול עד מאוד. האם נבעו כל האגדות ממקור אחד? האם הגנים הם השולטים, ובעקבות כך גם

איור 1

איור 2

איור 2א

ההתפתחות והמחשבה והאמונה זהים? האם כל תפוצות העולם מקורן בסיפור בריאה אחד?

ביבשת אחת? האם היצורים ובעלי החיים האגדתיים המצויים בכל האגדות, והדומים בתיאוריהם, בתכונותיהם ובסמליותם, הינם פרי דמיונו בלבד? הייתכן שהיו קיימים בעבר ונכחדו? האם בני האדם הכחידו אותם כפי שקרה לציפור ה"דודו"? הייתכן כי עודם קיימים, במקומות נידחים, שרגל אדם לא דרכה בהם?

אינני בא לענות על קושיות אלה, אך אולי קצת חומר למחשבה...

איור 8

בידי הנצרות, היה סימבולי לחלוטין, ומשמעותו היתה החלפת מות הקדושים במסעות הצלב, בסביבה חדשה ונקייה מרוע (איור 11, 11א, 11ב). אבירי העולם הנוצרי, אימצו את סט. ג'ורג' לאביר המערבי.

גריפין – אריה מכונף

במסורת היוונית, הגריפין הוא בעל גוף אריה, כנפיים וראש של נשר ולעיתים נוסף לו גם זנב של נחש. הוא נתפס כסמל השמש, כונה גם "אריה הזהב", ובכך היה מקודש לאפולו. כסמל החוכמה הוא היה מקודש לאתנה וכסמל הנקמה – לנמסיס. הרודוטוס מספר, שהגריפין חי בהרי הודו ובונה את קנו מזהב. סר ג'והן

איור 6 א'

איור 5

יש דמיון מסוים בין הגריפין לבין השור המכונף האשורי ה"זיז" מהמקרא (תהילים נ' 11), הספינקס המצרי, הסימורג הפרסי,

איור 10

ה"גרודה" ההודי, וה"רוח" הערבי (איור 12, 12א, 12ב). במסורת היהודית/נוצרית נזכר הדרקון בחזון יחזקאל (יחזקאל י' 14) והשפיע רבות על המסורת המיסטית. דרכה הגיע גם לחזון יוחנן (האפוקליפסה) שבברית החדשה כל אחד מארבעת כותבי הספרים על חיי ישו בברית החדשה, מלווה לפי מסורת מיסטית זו על ידי אחת החיות המכונפות: מתי על ידי אדם מכונף (מלאך), מרקוס על ידי אריה מכונף, לוקאס על ידי שור מכונף ויוחנן על ידי נשר. מרקוס הוא

איור 7א'

איור 7

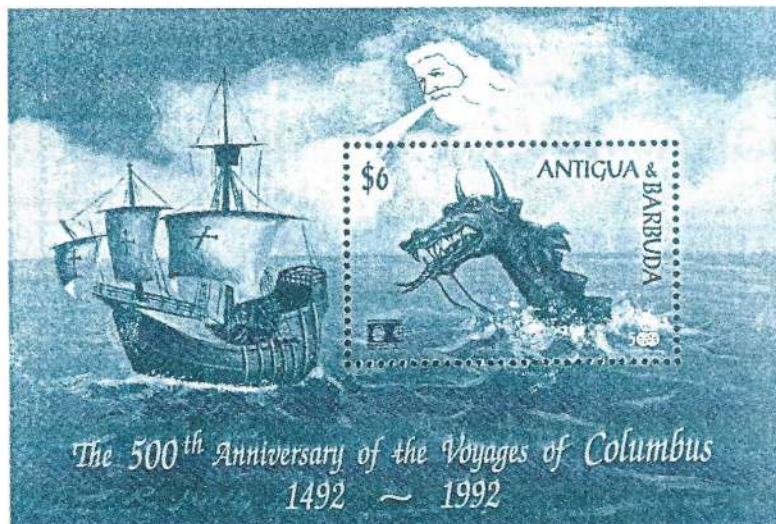
מנדוויל, מלומד אנגלי בן ימי הביניים, דיווח על הגריפין כיותר גדול והרבה יותר חזק משמונה אריות או ממאה נשרים. מבחינה זו

הוא בדרך כלל, שמירה על אוצרות שלא יסולאו בפז (איור 7א').

לעומת האגדות הסיניות, במערב נחשבים הדרקונים לסמל הרשע, ולעיתים קרובות נאמר עליהם שהם תובעים קורבנות אדם. בנצרות הם נחשבים כיצירי השטן. הדרקון הוא גם סמל השינאה והרוע, הבורות והאפלה. אגדות רבות נרקמו על גיבורים שהרגו דרקון או נלחמו בו (איור 8), והצילו נסיכה יפהפייה. באיור 6א' מופיע דרקון בבול של צפון קוריהא.

מגלי ארצות וימאים דיווחו על מפגשיהם, במסעותיהם באוקיינוסים, עם מפלצות ימיות אימתניות בדמות דרקונים (איור 9). במיתולוגיה היוונית, העולם לא יכול היה להתחדש לאחר המבול הגדול עד שאפולו יהרוג את הדרקון המפלצתי הנקרא פיתון. במיתולוגיה הבבלית, האלים לא יכלו ליצור את העולם, עד אשר יהרגו את הדרקון הנקרא תיאמט. בתנ"ך מסופר על אלוהים שהרג את הלווייתן, המתואר כדרקון של תוהו ובוהו (איור 10).

מיכאל הקדוש וגבריאל הקדוש מתוארים לעיתים כהורגי דרקונים, המגלמים את דמותו של השטן או מגרשים אותו מגן העדן. הקשרו של סט. ג'ורג' האגדי לדרקון, מפלצת אגדית המסמלת את כיבוש הרשע

איור 9

עוף החול

החיצונית המיוחסת לציפור. הכוונה בעיקר לסימן ההיכר המופיע כהילה, עם קרניים או בלעדיהן, לראשו של הפניקס. הפניקס הבודד, החש שמותו קרב, מבצע מעשה, שבעולם-האדם קרובי המת עושים, ועוטף עצמו בניחוחות כדי למות בליוויתו. הוא הציפור חיה בהודו, ולפני מותה בהליופוליס המצרית, היא הולכת ללבנון או לגן העדן כדי לאסוף את הבשמים והניחוחות ומגוון החומרים המפיצים ניחוח, לבנות בעזרתם את הקן, ולמלא את כנפיה בבשמים. על פי הדעה הרווחת ביותר הפניקס חי 500 שנים, ותמיד רק פרט אחד חי בעולם. הפניקס מתואר כיושב על עץ דקל המהווה תדמית של נצחיות והתחדשות עצמית של הטבע, נחשב לעץ החיים. במזרח הרחוק היה הפניקס סמל של שקט ועדינות ותמיד סימל את הקיסרות (איור 15).

עוף-החול הוא ציפור אגדית שמשך חייה 1000 שנים שלאחריהן היא נשרפת

ומהאפר נוצרת ביצה שממנה בוקעת ציפור חדשה. הוא נקרא בלועזית פניקס, מוזכר ב מ ק ר א , ב ת ל מ ו ד ו ב ס פ ר י ם

החיצוניים ומזוהה עם ה"בנו" המצרי הקדום, ה"אורשינא", ה"חול" "סמנדה", "ורשנא", "רוח", "מלחם", "מלתם", "זיז", "בן נץ", "בר יוכני", ועוד (איור 14).

ב א ג ד ו ת היוונית היה קשר חזק בין הפניקס לשמש ופולחן השמש.

בעולם העתיק, היה הפניקס סמל ההתחדשות והפריחה, ואבות הכנסיה ראו בו רמז או אות לתחיית המתים. הוא היה למשל של חידוש נעורים וחיי עולם, חיי שיגשוג ושלוש. הקשר הקרוב בין הפניקס לשמש מתבטא בהופעה

איור 11

איור 11א'

איור 11ב'

פטרונה של העיר וונציה, ולכן הפך האריה המכונף (המוצג לעתים כשרגלו מונחת על ספר פתוח של "הבשורה על פי מרקוס") לסמל העיר ולסמלן של חברות שונות שמרכזן בוונציה (איורים 13 א', 13 ב', 13 ג'). חברת הביטוח הכללית

שהקימה את בניין ג'נראלי בירושלים בימי המנדט הבריטי, מיוצגת אף היא על ידי האריה המכונף (איור 13) במזרח הרחוק מחלק הגריפין את סמליותו עם הדרקון, כמייצג חוכמה והארה. בדרך כלל מתואר הגריפין כשומר אוצרות וזהב בדומה לדרקונים. בהראליקה מופיע הגריפין כסמל לאיחוד בין האלוהי לאנושי, בנצרות הוא מסמל לפעמים גם את ישו בשילוב שני אספקטים אלה, ואת האפיפיור כמושל רוחני וכנסיך בעולם הממשי. תכונותיו ההראליות הנוספות הן כוח ודיכיות והוא לפיכך סמלו של הגיבור.

איור 12

איור 12 א'

איור 12 ב'

איור 13ג'

איור 13ב'

איור 13א'

איור 13

חד-קרן

חד-הקרן הוא סוס אגדי עם קרן אחת במרכז מצחו. שמו הלועזי הוא יוניקורן והוא חי אגדי הדומה לסוס או לעז, אשר מאפיינו הבולט הוא קרן בודדת, ארוכה וישרה, הניצבת מאמצע מצחו בין האוזניים. התיאור המוקדם ביותר של חיה כזו הוא משנת 400 לפני הספירה בערך. החד-קרן נזכר במקרא כשור שהוקרב על ידי אדם הראשון וכ"ראם", בתרגום השבעים כ"מונוקר" ובולגאטה כ"רינוקרוס". הוא מזוהה גם עם ה"תחש" ובתלמוד הוא מוזכר בשם "קרש" אולי מתוך "קרוס" (= "קרן" ביוונית) (איור 16). מסופר על היוניקורן שהוא מאוד חזק ואינו ניתן ללכידה, ולמעשה לא ידוע על יוניקורן שנלכד בעודו חי. הדרך

איור 17

איור 16

היחידה ללכוד אותו היתה להניח ביער שבו הוא חי פיתיון בדמות בתולה חשופת חזה ומבושמת. היוניקורן חש בריח הנודף ממנה, בא לבתולה, נושק לשדיה, נופל לתרדמה בחיקה וכך מקיץ עליו מותו. את היוניקורן רצו לצוד בעיקר בשל הקרן שלו. אמונות רבות מספרות על תכונות המרפא של הקרן. בין סגולותיה, היא היתה אמורה להרוס כל רעל ולבטל את

השפעתו המזיקה וכן לשמש כמעורר מיני רב עוצמה (אפרודיסיאה). בימי הביניים נחשבה קרנו של היוניקורן לאחד האוצרות הגדולים ביותר של קתדרלות וארמונות. היוניקורן היה בנצרות לאחד מסמליו של ישו, שהפך לאדם בחיקה של הבתולה מרים (איור 17). היוניקורן מסמל את העדינות, הטוהר, הצניעות, הבתולות, הטוב

וכוח המחשבה. הוא גם מייצג את המלוכה, בזה שקרנו מסמלת את הכוח היחיד והבלתי מוגבל של המלך. בהראלדיקה שימש סמל ל"קרנם" ולכוחם של אבירים ומלכים. הוא מופיע בסמל בית המלכות הסקוטי, ולאחר האיחוד של סקוטלנד עם אנגליה, בסמל בית המלכות הבריטי אל מול האריה. בסין הוא מסמל את אחד מארבעת יסודות הטבע ומקור השילוב של יין ויאנג (זכר ונקבה), מתוך שכל פרט הוא דו-מיני או אל-מיני, ומשמש דוגמא וסמל לעדינות, לרצון טוב, לאושר, לנדיבות לב, לאריכות ימים לחוכמה וכד'.
□ המשך בגיליון הבא

איור 14

איור 15

בולי תל-אביב (י. צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

מאת
אריה
לין

פורסם מחקר חדש על דואר השואה

באיטליה הופיע לאחרונה ספר בולאי חדש שסוקר, באורח יסודי למדי, את דואר השואה שפעל מטעם הנאצים מאז עליית היטלר לשלטון. הספר, פרי עבודתם

ואנגלית, בפורמט גדול של 190 עמוד, על נייר משובח ובהדפסה צבעונית. עברם של שני המחברים ועיסוקם הוא שיצר את הקשר ביניהם. **ג'אנפרנקו מוסקטי** הוא אספן בולים וחוקר שואה בהיבט הבולאי ואילו שותפו לספר, פרופסור **גוסטבו אוטולנגי**, הינו חוקר ומרצה בנושא השואה, שפרסם מספר מחקרים המצויים במוזיאונים ובספריות להנצחת השואה. מוסקטי, יליד איטליה נמלט לשווייץ בשל רדיפות הנאצים ועם שובו לאיטליה היה פעיל בקהילה היהודית של נאפולי ואף שימש נשיאה בשנים 1971-1983. החומר הבולאי והדוקומנטרי שלו הוצג פעמים רבות בתערוכות בין-לאומיות.

גוסטבו אוטולנגי, אף הוא יליד איטליה, מהעיר טורין. בצעירותו חבר לפרטיזנים האנטי-פשיסטים באיטליה, בבריגדה של **מונפרטו**, ובמלחמת ששת הימים לחם

מכתבים, גלויות דואר, בולים, חותמות דואר ומסמכים השופכים אור על ההיבט הדוארי של התקופה הקשה ביותר בתולדות עם ישראל. בספר ארבעה פרקים עיקריים הכוללים איזכור היסטורי של המדינות הנוגעות בדבר, דהיינו מדינות הכיבוש הגרמני; מסמכים דואריים ובולאות של תעמולה וגזענות; מקומות כליאה בחלוקה למחנות עבודה, גיטאות, מחנות ריכוז והשמדה. קיים אפילו תיעוד ממחנה ואלדסי, שהיה מחנה עבודה ומעבר קטן, שם מיינו משנת 1944 דברי-דואר רבים שהגיעו ממחנות השמדה והוחתמו כאילו נשלחו מגרמניה, במטרה להסתיר את מקום המחנה ששולח הגלויה שהה בו, ושם הומת. בפרק החמישי-תוספות, מופיעה, בין השאר, רשימת חוקי נירנברג הידועים לשימצה ומילון מושגים וקיצורים. אין בספר, בדרך כלל, פרטים שלא היו

When Allied forces liberated Nazi concentration and death camps, they found horrifying evidence of "The Final Solution," a code-name for Hitler's plans to exterminate the Jews of Europe. Mass graves of men, women and children, thousands of unburied bodies and starved and maltreated survivors confirmed the reports and testimony of earlier witnesses. These survivors were found in pitiful condition by U.S. Army troops at Wöbbelin Concentration Camp in May 1945.
(U.S. National Archives/W&C 1108)

Lorsque les Alliés libèrent les prisonniers des camps de concentration et de la mort tenus par le régime nazi, ils constatèrent divers éléments horribles de la «solution finale», code donné au projet final d'extermination des Juifs en Europe. Des fosses communes où étaient entassés les restes d'hommes, de femmes et d'enfants - des milliers de cadavres non enterrés ainsi que des prisonniers affamés et maltraités venaient confirmer des rapports et des témoignages antérieurs. Les troupes de la 9e Armée américaine trouvèrent ces survivants dans un état pitoyable au camp de concentration de Wöbbelin, en mai 1945.
(Archives nationales des E.-U./W&C 1108)

שער הספר של אוטולנגי ומוסקטי

ידועים עד כה לחוקרי דואר השואה, אולם חשיבותו רבה בעצם הריכוז של דברי הדואר השונים ומיונם לסוגים. כל פריט המוצג בספר מוסבר בצורה תמציתית ועניינית.

כמתנדב בשורות צה"ל. במשך שנים הוא עוסק במחקר היסטורי-דוקומנטרי של השואה. הספר סוקר בעיקר את אוספו הבולאי-דוקומנטרי של מוסקטי, ב-238 צילומי צבע ו-74 צילומי שחור-לבן. החומר כולל מסמכים בולאיים בצורת

המשותפת של פרופסור **גוסטבו אוטולנגי** וג'אנפרנקו מוסקטי, נקרא "תולדות הדואר של האנטישמיות הנאצית 1933-1945".
(POSTAL HISTORY OF THE NAZI-ANTI-SEMITISM)
הספר הופיע בשתי שפות - איטלקית

בהמשך הופיעו המעטפות כשהן מבוילות בבול או בסידרת בולי יום העצמאות. אולם החל בשנת 1965, החלו מופיעים בולי זיכרון מיוחדים ובתעריף מתאים למשלוח מעטפות הזיכרון. משנת 1965 מופיע על כל מעטפה בול אחד בלבד.

עם השנים נקבעו תקנות מיוחדות להנפקת המעטפות וועדה מיוחדת בראשותו של מנהל היחידה להנצחת החייל במשרד הביטחון בוחרת את העיצוב המתאים והמאפיין למעטפה של אותה שנה.

השנה נבחרה הצעתו של המעצב שלמה רותם שזו לו המעטפה השלישית שעיצב ליום הזיכרון, במסגרת ההפקות של היחידה להנצחת החייל.

מעטפת התשנ"ז עוצבה בכיתוב מסוגנן של המילה "יום הזיכרון", כשהמילה "זיכרון" מופיעה גם כצלילית רקע.

המעטפות בוילו בבול הזיכרון שהוקדש השנה לחיל התחזוקה, המראה את האנדרטה שהוקמה לזכר חללי חיל התחזוקה.

הבול עוצב בידי חיימי קיבוביץ. למעטפות צורפה איגרת מאת שר הביטחון, יצחק מרדכי, כמקובל מדי שנה.

ברנשטיין, גרשווין, קרוויל וקופלנד – בגרנד

אספני יודאיקה יצרפו, בימים אלה, גיליון בולים חדש לאוספיהם, חרף ריבוי ההנפקות של מדינות מסוימות. מסיבה זו אין ביכולתנו לסקר ביסודיות את כל ההנפקות, כי רבות הן למדי. גיליון בולים מרשים הונפק על ידי גרנד גרנדיקס, כשמתוך 9 בולי הסידרה לפחות 3 הוקדשו לאישים ממוצא יהודי. בגיליון המיוחד מופיעים בין השאר המלחינים ליאונרד ברנשטיין, ג'ורג' גרשווין, קורט וייל ואהרון קופלנד, יחד עם סטרווינסקי, בלה ברטוק, פוצ'יני, פרקופיץ וג'ון קיי. אין ספק שמבחינתנו זו ממש "מצאה", שכן בסידרה של 9 בולי דיוקן, ישנם 4 יהודים. הנה כמה פריטים ביוגרפיים על האישים השונים:

* **ליאונרד ברנשטיין**, מלחין ומנצח, שזכה לפרסום עולמי בשני התחומים. היה מקורב מאוד לישראל, ביקר כאן פעמיים אחדות וניצח על התזמורת הפילהרמונית. בין

לכבוד חב"ד, והעילה העיקרית לכך – פעולות חב"ד למען ילדי צ'רנוביל. כידוע, חב"ד אירגנה קבוצות ילדים נפגעי הפיצוץ בצ'רנוביל שברוסיה והביאה אותם להחלמה בישראל. הסיסמא בבולים היא – חב"ד למען ילדי צ'רנוביל, ועליהם דמות של ילד מנפגעי צ'רנוביל.

כאן המקום להדגיש שהארגון המסועף של חב"ד מושתת על "שליחים" ועל "משפיעים". שליחי הרבי יוצאים לגבות כספים לצורכי ציבור ומוסרים דוחות על המתרחש במקומות שונים בעולם ועל התנהגות החסידים בענייני הכלל והפרט. הרבי היה ממנה ושולח שליחים לכפרים או לשיבות, כדי להיות שם מורי החסידות. מיד עם ה"פרסטריוקה" בברה"מ החלה חב"ד ביתר שאת בפעולותיה שם "שאחת מהן טיפול בילדי צ'רנוביל".

מעטפת הזיכרון ה-46 למשפחות שכולות

ארבעים ושש מעטפות זיכרון יצאו עד כה מטעם היחידה להנצחת החייל. המעטפות נשלחות למשפחות השכולות, שיקריהן נפלו על תקומת המדינה וביטחונה.

מעטפות כאלה הן בולאיות לכל דבר, אך לא נועדו למכירה חופשית. המקפידים יותר יגידו שפירסמו 47 פריטים. אכן, הפריט הראשון בנושא זה הופיע מטעם היחידה להנצחת החייל ליד משרד הביטחון, כבר ב-29 באפריל 1952. באותה שנה, בה החל המפעל הבולאי להנצחת החייל, הופיעה מעטפה ובה גיליון מיוחד, שכלל את שלושת בולי הסידרה, בעוד שעל גבי המעטפה הודבק בול אחד בלבד. ההחתמה היתה בתל-אביב ללא חותמת אירוע מיוחדת. שנה לאחר מכן, ב-1953, הופיעה מעטפה ללא גיליון בולאי בתוכה אלא איגרת מאת נשיא המדינה דאז יצחק בן צבי המנוח. מאז, הוספה לכל מעטפה איגרת של אישים, למשל נשיא המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון.

ב-1954 ו-1955 נעשו ניסיונות לשלוח את האיגרות במעטפות לא מבוילות כשהן חתומות בדואר צבאי ואזרחי, מנקודת הדואר על הר ציון בירושלים, מקום שנקבע כאתר להנצחת קורבנות השואה.

רבים מן הפריטים המצולמים ניתנים לקריאה, שהיא מצמרת לעיתים, כאשר נסקרים בהם שמות מחנות, או אירועים שנודעו בחומרתם ובזוועתם. בספר מתועדים גם פריטים ששימשו את התעמולה הנאצית שקדמה להשמדה, ביניהם חותמות דואר מתערוכת היהודי הניצחי שנערכה באוסטריה כבר ב-1938. בין השאר, מצולמת בספר גלויה שנשלחה מברלין ב-20 באפריל 1938 לתל-אביב עם חותמת דואר בנוסח: **יום הולדת לפיהרר** כשבצידה האחר מפת גרמניה, סמלה וראשו של היטלר. הכתובת היא "עם אחד, מדינה אחת ופיהרר אחד!", התאריך 13 במארס 1938, יום סיפוחה של אוסטריה, "האנשלוס" המעניין הוא שהגלויה נשלחה לאחד בשם **מיכאל סנד בתל-אביב**, שגר אז בחובבי ציון 74..... הספר, על אף מחירו הגבוה, 60 דולר, הוא ללא ספק תרומה חשובה מאוד לחוקרי השואה ובמיוחד לאספני דואר השואה. ניתן להשיגו ישירות במען הבא:

Prof Gustavo Ottolenghi
Viale Carducci 15
180038 Sanremo
Italy

בשש מדינות – בולים לכבוד חב"ד

לא מכבר הופיעו בארה"ב "בולים" עם דיוקנו של הרבי מלובביץ, ואם כי לא היו אלה בולים רשמיים הם עוררו עניין בקרב חבד"ניקים בכל העולם. ההנפקה בארה"ב היתה מחוכמת למדי, שכן הדפיסו את התוויות בסיגנון זהה לבולי ארה"ב, לרבות הערך בדסקט, המצוי בבולי ארה"ב, יש בהם, כמובן, הטעיה ויש אף שיטענו שהדבר גובל בהונאה.

הפעם, בשורה בפינו לכל אספני יודאיקה ושומרי חב"ד ואוהדיה. לא פחות משש מדינות ריבוניות הודיעו על הנפקה אחידה לכבוד חב"ד, תנועת החסידות הידועה, שאת קוויה היסודיים קבע ועיצב מייסד התנועה רבי שניאור זלמן מלדי.

שש המדינות שהחליטו על ההנפקה הסנסציונית הן: דרום אפריקה, רוסיה הלבנה, הפיליפינים, הודו, דומיניקה וזמביה. כמעט בכל יבשת צפו' להופיע עתה בול

הוואתיקן על הנפקת הבול שהזכרנו והמחאה אף פורסמה לא מזמן בעתון פנורמה. לטענת מוסקאטי הדמויות בכובעים אלה שימשו במרוצת ההיסטוריה כאובייקט אנטישמי ואין להשתמש בהן כתמונה בבולי דואר, בעיקר לא של הוואתיקן. לפי שעה הבול לא נגזז.

בול באוסטריה לזכרו של קראמר תיאודור

מאת מאיר צוקרמן

קראמר תיאודור, סופר ומשורר אוסטרי, היה בנו של רופא כפרי ונולד ב-1897 באוסטריה. הוא נחשב בזמנו לאחד המשוררים הגדולים של הדור הצעיר באוסטריה, ובשירו הושם דגש חזק על המצב החברתי סוציאלי. כבר בגיל 13 החל בכתיבת שירים ומאמרים, אך רק בגיל 30 זכו שיריו לפרסום והצלחה. רוב שיריו פורסמו בעיתון תנועת הפועלים ארבייטר צייטונג (Arbeiter Zeitung). תיאודור זכה בפרס הליריקה של העיר וינה. עם סיפוח אוסטריה לגרמניה הנאצית, ב-1938, הוא נמלט כמו יהודים רבים לאנגליה, כשהוא

דואר ארגנטינה הנפיק ב-12 במאי 1997 חותם מיוחד לכבוד תערוכת הבולים הבינלאומית ישראל 1998 ולציון יום העצמאות ה-49 של ישראל. במרכז החותמת סמל התערוכה והתווים הראשונים של מנגינת התקווה.

בוואתיקן פולמוס גזעני בשל "כובע יהודי"

רגישותם של אחינו בני דת משה לכל תופעה שעלולה להיתפש כאנטישמית, ידועה מאז ומתמיד. עוולות שאנו עושים בעצמנו מרגיזות, כנראה פחות, מאשר אותה עלילה הנעשית בידי הגויים. בימים אלה מתנהל פולמוס בולאי-גזעני סביב בול דואר הוואתיקן, שהופיע שם לפני כמה חודשים והוחשד כבעל תמונה אנטישמית. הבול מראה חמש דמויות מתוך הברית החדשה, כשמוֹלן ישו המטיף. התמונה הזו ידועה בכתיבי קודש ובספרי אמנות בזהויו של הכובע המיוחד, כאיפיון יהודי. אחד מאותות הקלון שהיו ליהודים היה גם הכובע עם הכיפה המיוחדת. דמות כזו מופיעה, למשל, בסמל העיר יודנבורג שבאוסטריה, שאגב הופיע גם בבול דואר אבל בהיבט חיובי בלבד. מיועדנו הבולאי, איש נפולי וחוקר דואר השואה ז'אן פרנקו מוסקאטי, מחה בפני שלטונות

המפורסמות שביצירותיו: סיפור הפרברים והסימפונייה קדוש שביצוע הבכורה שלו היה בישראל.

* ג'ורג' גרשווין, מלחין אמריקני, שהעשיר מאוד את מוסיקת הג'אז ביצירות סימפוניות ובאופרות. בין יצירותיו הרפסודה הכחולה, פורג'י ובס, אמריקני בפאריס ועוד.

* קורט וייל, קומפוזיטור יליד גרמניה. האני מאמין שלו מקופל במשפט האומר, שמוזיקה שלא מעניינת את כולם, אין צורך בה...

ווייל כתב יחד עם ברכט את ה"אופרה בגרוש", שבה שם ללעג את האופרה הישנה. באופרות אחרות שכתב מתח ביקורת על סירי החיים והחברה בגרמניה. עיקרן - מוסיקה שימושית. אהרון קופלנד הוא מלחין יליד ברוקלין ושמו היה קאפלאן. כתב סימפוניות, מוסיקה לסרטים ותיאטרון ואף יצירה בשם "ויטבסק" - טריו על נושא יחודי.

חותמת פולגאר - בהונגריה

חותמת יודאיקה חדשה הוטבע לא מזמן בהונגריה לרגל טורניר שחמט בהשתתפותה של הצעירה היהודייה פולגאר.

בחותמת מופיעים השם פולגאר, לוח שחמט והתאריך 28 בפברואר 1997.

חולה. שם חי בדוחק ועוני ובעזרת חברים טובים זכה במשרת ספרן בקרבת לונדון. זמן רב אחרי תום המלחמה חזר לאוסטריה וזכה למילגה צנועה, קובץ שיריו פורסמו ב-1984. עיר הולדתו, נידד הלאברון, מכבדה את זכרו בבול ובחותמת נאה. הוא נפטר בשנת 1958.

וצדק לכל...

ברשימת אספני הבולים המפורסמים שמור מקום של כבוד לפרנקלין ד. רוזוולט, נשיאה לשעבר של ארצות הברית. רוזוולט היה גא מאוד בתחביבו ונהג לומר בפומבי שאוסף הבולים שלו תרם רבות לאיכות חייו בספקו לו עיסוק מהנה לשעות הפנאי והסחת דעת מהכאבים שגרמה לו מחלתו הקשה. והנה דווקא שמו של רוזוולט נקשר, שלא באשמתו, בפרשה אשר

הסעירה את אספני הבולים האמריקניים באמצע שנות השלושים של המאה. הגורם הישיר למהומה היה מנהל הדואר האמריקני, ג'יימס א. פארלי. בשנת 1934 ביקש פארלי לרצות את יצר האספנות של מעסיקו, נשיא ארצות הברית, ולהעשיר את אוסף הבולים הנשיאותי. פארלי הורה להכין מכל בול אמריקני חדש מספר גליונות מיוחדים שהודפסו על נייר ללא דבק ונותרו ללא ניקבוב (ראה דוגמאות במדור זה). גליונות אלו חולקו כשי לבעלי תפקידים בכירים בממשל וכמובן גם ל"בוס", רוזוולט.

כאשר נודע הדבר לציבור אספני הבולים האמריקני, פרצה שערוריה רבת. אמונים על עקרונות השוויון והצדק לא יכלו האספנים לקבל את העובדה שלרשות הנשיא ובכירי הממשל יעמוד מקור לבולים במתכונת מיוחדת אשר אינה זמינה לאספן מן השורה. גל המחאות השיג את מטרתו ובשנת 1935 הורה פארלי להדפיס באופן מיוחד את 20 הבולים שניתנו לנשיא במתכונת זהה לזו שנלקחה מבית הדפוס, גליונות ללא דבק וללא ניקבוב. גליונות אלה הוצעו לציבור הרחב וכיום יכול כל אספן לרכוש בולים מיוחדים אלה במחיר השווה לכל נפש.

מעשהו של פארלי כונה

□ FARLEY'S FOLLIES

ו"להתארח" בשושן הבירה.

אריסטאגוראס, גיבורה השני של העלילה שלפנינו, שימש כטיראן העיר היוונית מילטוס ומשל בעיר בחסדי הפרסים. אריסטאגוראס ביקש מהמושל הפרסי סיוע צבאי והבטיח לכבוש ולצרף לאימפריה הפרסית את האי נאקסוס. לאחר שתוכניתו אושרה והסיוע הצבאי ניתן לו, שם אריסטאגוראס מצור על האי נאקסוס, אבל לא הצליח. בנקודה זו נעביר את רשות הדיבור להרודוטוס:

"אריסטאגוראס לא יכול איפוא לקיים את הבטחתו לארטאפרנס (המושל הפרסי).

העיקו עליו גם ההוצאות שנדרשו ממנו בעד הצבא... ולכן חשש שהשלטון על מילטוס יישלל ממנו. בגלל כל החששות האלה תכנן התקוממות. ורצה המקרה שבאותו זמן הגיע גם איש משושן עם כתובת קעקע בראשו מטעם היסטיאיוס. תוכן הכתובת היה פנייה לאריסטאגוראס למרוד.

הדבר היה כך: היסטיאיוס רצה להציע לאריסטאגוראס למרוד ולא מצא דרך כל שהיא לעושת זאת בביטחון, כי הדרכים היו שמורות.

לכן גילח את ראשו של עבדו הנאמן ביותר, קעקע בו את הכתובת וחיכה עד ששוב צמחו השערות.

מיד אחר כך שלח את העבד אל מילטוס והורה לו לאמור לאריסטאגוראס, אחרי בואו למילטוס, לגזוז את השערות ולהביט בראש.

תוכן ההודעה היה, כאמור, הצעה למרידה. זאת עשה היסטיאיוס, כי חשב את מעצרו בשושן לאסון גדול. אם תפרוץ התקוממות, הייתה לו תקווה גדולה להשלח אל חוף הים, ואילו אם מילטוס לא תמרוד, לא יכול עוד לצפות להגיע אליה אי פעם. (הרודוטוס, ה, 35).

מאת משה רימר

עור לגויים

בשנת 500 לפני הספירה פרץ מרד של הערים היווניות בחוף המערבי של אסיה הקטנה נגד שלטון פרס. מרד זה, והמלחמה הממושכת שהתנהלה בעקבותיו בין צבאה האדיר של האימפריה הפרסית לבין הערים היווניות בהנהגת אתונה וספרטה, זכו לתיאור מפורט בספרו של הרודוטוס.

הרודוטוס לא היה היסטוריון "יבש" המתמקד

בעובדות בלבד, אלא הירבה לשלב בדבריו תיאורי נוף וטבע, אגדות, אנקדוטות היסטוריות ואפילו סיפורי רכילות על מנהיגי הדור.

כך זכינו להכיר את סיפור המכתב המוזר אותו שלח היסטיאיוס ממקום גלותו בשושן, אל אריסטאגוראס, טיראן העיר מילטוס, ואשר עליו מספר הרודוטוס ומתאר את המאורעות שהובילו לפרוץ המרד.

היסטיאיוס היה איש צבא יווני ששירת בצבא הפרסי וסייע רבות להשגת הניצחון הפרסי בקרב נגד הסקיתים (בצפון יוון של ימינו).

כשביקש היסטיאיוס לייסד עיר חדשה כגמול על עזרתו, נחשד באי נאמנות לפרסים ובמקום לחזור לעירו, מילטוס, קיבל הזמנה מדריוש מלך פרס לבוא

Intersting web page! I'm glad I Found it.
Keep up the good work.

David Rodnitzky<dlr4@midway.uchicago.edu>
Iowa City, Iowa United States - Thursday, February
13, 1997

***

Enjoyed the websit -looking forward to more
information - downloaded the
Jewish colonies postal service articles - they were
excellent & it was a pleasure to view
the covers & cards along with the written text
-thank you & shalom

Chip Blumberg <stampbox@aol.com>
Lafayette Hill, PA United States
- Saturday, February 15, 1997

***

Great site! We lood forward to joining you for this
momentous occassion Best of luck!

Julian Gecelter<julian@icon.co.za>
Johannesburg, South Africa
- Sunday, March 02, 1997

***

I will attend the show.
Please put me on your mailing list:

Sid Morginstin<74557.2712@compuserv.com>
Bordentown, NJ United States

***

Great to see such a nice web page.
Hope the Exhibition goes well. As editor of the
Aerogramme Society journal I will be submitting
our journal in the literature competition.

Tom Adami <toma@dynamit.com.au>
Canberra, ACT Austrails -
Wednesday, March 05, 1997

***

Very good site! I wish we all will come together
at the Congratulations! 98 Exhibition.

Rafael Marko <rudy_2001@br.com.br>
Sao Paulo, SP Brazil - Sunday, March 30, 1997

***

Found your site very interesting. I have much
correspondence with members of the Junior Philatelist
of America and share this info with them.

Gregg Ford<nfn09098@naples.com>
Naples, FL United States -
Tuesday, April 01, 1997 at 10:29:54 (EST)

***

1972, כולל חלק מהרוגי הפיגוע וספורטאים
אחרים חיים.
בול רבין 1995: יצא חודש לאחר הרצחו ולא
שנה כמקובל.

פלג לבנוני, חולון, בן 9.5 (בשיתוף עם אבא)

הקשקוש המרגיז

ראיתי צורך לכתוב בנושא הקשקוש על
המכתבים:

- * ממקורות יודעי דבר שמעתי שמבקרי הדואר
נותנים הוראות לסניפים כי על כל בול שלא
נראה מוכתם יש לקשקש בעט.
- * מכתבים רשומים מגיעים לעיתים עם
כתובות על הבולים.
- ידוע לי שבעבר היתה הוראה בדואר לסניפים
לשים לב ולא לקשקש על הבולים אבל התופעה
חוזרת ונשנית כל העת.
- אולי תוציאו מכתב לרשות הדואר, להרתיע על
התופעה ולבקש שאם בול אינו מוכתם, אפשר
להחתימו שוב.

אשר כרמי, אשדוד

מבקרים באינטרנט וכותבים

באתר האינטרנט של התאחדות הבולאים נפתח
ספר אורחים.
הנה לקט ממה שכותבים לנו בו:

Mazel Tov on a very nice site. Best wishes
for Israel 89
Barbara Levine <techsoft@netvision.net.il>

Bekat Beit HaKerem Israel - Monday, February
1997 Mitzpe Har Halutz, D.N 03

***

1998 Exhibition
Nice website! What I have been
looking for!
Wishing the every success. Planning
to visit the Exhibition if possible. Regards
Dan.

Dan Jansson<dani@penti.sit.fi>
Porvo, Finland - Monday, February 03, 1997

***

Please allow me to compliment you
on your interesting site.
Aad Knikman<philatelie@tip.nl>
Huizen, NH Netherlands - February 07,1997

על בולי אישים בעודם בחיים

- בתשובה לשאלתכם (מדור לנוער, שבל 24)
בדבר בולים נושאי דמויות ושמות אנשים
בעודם בחיים, הנה מספר דוגמאות נוספות למה
שפורסם:
- * יובל הבימה 1970: חנה רובינא ואולי גם
אהרון מסקין.
- * אומנות תיאטרון 1971: חנה מרון, יוסי ידן,
אומני האופרה, אומני ענבל,
- * ציורי ירושלים 1981: ציון שם צייר התמונה
- מרדכי ארדון.
- * אומנות ישראל 1982: ציון שם ציירת
התמונה - ציונה תג'ר.
- * ספרי ילדים 1984: מאיר הספר - שמואל
כץ, מאירת הספר - אלונה פרנקל, הסופר - ע.
הלל.
- * מאיר דיזנגוף 1985: הצייר - מירון סימה.
- * חלונות ארדון 1990: מרדכי ארדן, צייר
החלונות.
- * 75 שנה לסרט העברי: בבול עודד הנווד,
הילד הוא מ. ארוך.
- * 100 לוועד האולימפי 1994: צילום פתיחת
אולימפיאדת מינכן,

השובת המערכת: בגלל צימצום במקום לא ניתן למלא בקשתך. הרשימה המלאה נמצאת בספריית ההתאחדות.

להוסיף תאריכי הנפקה

זה כמה שנים אני מנוי על **שב** ואני שמח לראות כיצד מדי פעם מופיעים שיפורים במגזין. אחד השיפורים עליהם אני רוצה לחוות דעה הוא הנפקות חדשות בחו"ל. המדור הזה כלל לא היה קיים בעבר בשב. המדור מהנה, אולם אליה וקוץ בה: מי שמעוניין לא רק ליהנות מהשפע ומרבגוניות הנפקות חו"ל, אלא רוצה גם לעקוב אחרי הנפקות בארץ מסוימת או בנושא מסוים – המדור הנ"ל במתכונתו הנוכחית חסר ערך. וזאת למה? במדור אין מופיעים גם תאריכי ההנפקה. במידה שהמערכת תוכל לכלול במדור את תאריכי הנפקות חו"ל, יהווה הדבר שיפור רב ברמת העיתון. אלכס גרניץ, ערד

הערה קטנטנה

הערה קטנטנה ואולי שמנמנה. בשב 24, בעמ' 23, בדיעה "הפתעותיו של יונתן סנאשי" מאת מאיר צוקרמן, צוטט הפסוק "אליך השם נפשי אשא". זהו פסוק די מפורסם ופופולרי (למי?...). שמופיע בתהילים, פרק פ"ו פסוק ד'. לדעתי הידיעה טעונה תיקון, לאלה האוספים תנ"ך זה די חשוב.

מ. כץ, מינכן

ד"ר ואלך מכירות פומביות

Dr. WALLACH PUBLIC AUCTIONS

קניה, מכירה והערכת בולים מקצועית

בולים, מעטפות, מטבעות, יודאיקה. קהל קונים ומוכרים מחמש יבשות.

קרדיט בינלאומי במכירות
אוספים מהנדירים בתחום.

צלצל ונגיע אליך!

דרך יבנה 17, רחובות ת.ד. 1414 רחובות
טל' 08-9467274, 08-9461010, פקס 08-9464964

בולי הבירה

מכירות פומביות של בולים, מעטפות, יודאיקה, מטבעות ושטרות.

נציגים בלעדיים של החברות המובילות בעולם לייצור אלבומי ארצות, קטלוגים, מיכשור ואביזרים לאספנים,

DAVO, MICHEL, GIBBONS ואחרים.

קניה, מכירה, בדיקה והערכת אוספים.

מקבלים חומר למכירה הפומבית הבאה.

מוציאים לאור של מחירון לבולי ישראל וטלכרטים

מען למכתבים: ת.ד. 3769, ירושלים 91036.
משרד: בן יהודה 23, קומה ב', ירושלים.
טל' 02-6245623, פקס 02-6234607

Doron Waide Stamps

Israel & British Palestine Mandate Phil.

Forerunners J.N.F. Judaica, Palestine.

Interim & Israeli

Stamps. Covers and all other related items

מכירה וקניה והערכת בולים.

המכירה הפומבית הבאה

על פי הצעות מחיר, תתקיים בספטמבר 1997

קטלוג מאויר ישלח חינם על פי דרישה.

P.O.BOX 548-M, BAY SHORE, NY 117066
USA

TEL: (516) 321-5985 FAX: (516) 321-60201

מפגשי

בולאים איזוריים

התעוררות? פתרון? החיאה?

מאת זהר חגי, עמותת בולאי אשקלון

עמותות הבולאים המקומיות נתקלות, במוקדם או במאוחר, בבעיה כיצד לשמר לאורך זמן את ההתלהבות הראשונית אשר ליוותה את הקמת העמותה והמפגשים הראשונים שבעקבותיה.

באופן טבעי, ככל שהעמותה ותיקה יותר וכאשר, לצערנו, אין מצטרפים חדשים רבים, נוצר מצב שבו כל אחד מחברי העמותה מיצה את כל אפשרויות החליפין עם חבריו לעמותה.

מצב זה מביא לכך שהמפגשים הקבועים מתחילים להיות פחות אטרקטיביים ולאט לאט מתמעט מספר המשתתפים במפגשים אלה, דבר שרק מגדיל את הבעייתיות של חוסר עניין וחוסר היצע של חומר בולאי.

פתרון חלקי לבעיה נמצא ביוזמתם של יושבי ראש עמותות בולאי אשדוד, אשקלון וראשון לציון, אשר החליטו לנסות ולקיים מפגש בולאים איזורי ועל ידי כך להגדיל את מספר המשתתפים ולגוון את היצע החומר הבולאי להחלפה.

מפגש נסיוני ראשון התקיים ב-5.3.97 במועדון עמותת הבולאים באשדוד. ההיענות היתה רבה ולמפגש הגיעו כ-40 אספנים מאשדוד, מאשקלון, מראשל"צ ואפילו מקיבוץ סעד.

בעקבות הצלחת המפגש הראשון, הוחלט

על המשך המפגשים האיזוריים בתדירות של פעם בחודש, ובכל פעם מארחת עמותה אחרת את המפגש.

המפגש השני התקיים ב-27.3.97 במועדון עמותת הבולאים באשקלון וזכה להצלחה רבה. שוב הגיעו בולאים מראשל"צ, מאשדוד, מאשקלון, מיישובי מועצה איזורית שער הנגב ואפילו 2 אספנים מנתניה. הפגישה היתה ערה והיתה יכולה להמשיך ולהתקיים אילמלא השעה המאוחרת. מנסיון שני המפגשים הראשונים נראה, כי עלינו על הגל הנכון.

וכך תואם ונקבע לוח זמנים למפגשים נוספים: -

בתאריך 25.5.97

במועדון עמותת הבולאים בראשל"צ

בתאריך 25.6.97

במועדון עמותת הבולאים באשדוד

בתאריך 24.7.97

במועדון עמותת הבולאים באשקלון

בתאריך 27.8.97

במועדון עמותת הבולאים בראשל"צ

בתאריך 24.9.97

במועדון עמותת הבולאים באשדוד

בתאריך 30.10.97

במועדון עמותת הבולאים באשקלון

בתאריך 27.11.97

במועדון עמותת הבולאים בראשל"צ

המפגשים האיזוריים מתוכננים להפתח בשעה 18:00 ומוזמנים אליהם בולאים מכל הארץ-נקווה שלמחזוריות המפגשים יתוספו עמותות נוספות (בולאי רחובות כבר הצטרפו)

פרטים נוספים ואימות לגבי קיום המפגשים ניתן לקבל מיושבי ראש העמותות, שיוזמתם הברוכה הביאה למשב רוח רענן

בסניפים:

* נתי שטיין - יו"ר עמותת בולאי אשדוד - בטלפון 08-8554506

* איליה פרנקל - יו"ר עמותת בולאי אשקלון - בטלפון 07-6762169

* שלמה וורגן - יו"ר עמותת בולאי ראשל"צ - בטלפון 03-9691338

זכני סוחרים בתערוכת IBRA99

סוחרים המעוניינים לשכור דוכן בתערוכת הבולים העולמית IBRA 99 שתתקיים בנירנברג גרמניה, במאי 1999, יכולים לקבל פרטים על מחירים וגודל דוכנים אצל מוטי קרמנר, קומיסר לתערוכה.

מחירי הדוכנים נעים בין DM 4.750 לדוכן של 10 מ"ר, ועד ל-DM 9.200 לדוכן של 15 מ"ר.

הוכרזה תחרות חיבורים

לנוער בארה"ב

פרס בסך 5,000 דולר יוענק לצעיר שיזכה בתערוכת החיבורים בנושא "בולים-השליחים של המדינה" (STAMPS - THE COUNTRY'S MASSENGERS) התערוכה מאורגנת על ידי האגודה הפילטלית האמריקנית והאגודה הבולאית הבין-ממשלתית, במטרה לעודד צעירים ברחבי תבל לגלות את ההנאה שבאיסוף בולים ולחלוק עם חברים ועמיתים את חוויות האיסוף.

התחרות פתוחה למשתתפים שהיו בגילם 8 עד 12 ביום 15.7.97. כל חיבור יקיף 350 מילים לפחות ויוגש בצירוף 15 בולים לפחות להשלמת הכתוב. הפרס השני יהיה בערך של 3,500 דולר באגרות חוב-חיסכון ממשלתיות אמריקניות, פרס שלישי 1,000 דולר אג"ח. 25 פרסים יחולקו לאלה שייגיעו למקום הרביעי ויהיו בגובה של 100 דולר אג"ח כל אחד.

פרטים נוספים וטפסים להשתתפות אפשר לקבל במשרדי ההתאחדות בתל-אביב. יש להגיש את החיבורים עד 15.7.97.

מן העיתונות

הדואר בא היום

מאת דפנה לוי-קוביץ, הארץ 13.5.97

אוסף בולים הוא אולי דבר חינוכי, אבל בקרוב מאוד הוא עלול להיות גם מיותר. חברה אמריקנית קטנה בשם E.Stamp עסוקה בימים אלה בפרויקט נסיוני, שאם יוכתר בהצלחה הוא ישנה את פני עולם הבולאות. E.Stamp פיתחה מערכת המאפשרת להוריד בולים מהאינטרנט, לשלם עבורם בכרטיס אשראי, להדפיס אותם על מעטפות לפי הצורך ולהשתמש בהם כבולים לכל דבר. הבולים האלקטרוניים של E.Stamp נמצאים בימים אלה בשימוש נסיוני אצל רשות הדואר האמריקנית, והחברה מקווה כי עד סוף השנה הם יוכנסו לשימוש מסחרי שוטף, ובשלב מאוחר יותר גם במדינות מחוץ לארה"ב. השימוש בבול האלקטרוני נועד לשחרר עסקים קטנים, אנשים העובדים מהבית וצרכנים פרטיים, מהצורך להחזיק בכל עת מלאי של בולים, או לרכוש מכונות ביול יקרות, או ללכת לדואר בכל פעם שהם רוצים לשגר מכתב. במקום ההליך המסורתי של רכישת בול, יוכל כל משתמש המצויד בתוכנה המתאימה, להתחבר לאתר שממנו יוכל להוריד בולים המתאימים למשלוח במדינה שלו, ולאחר שחשבונו יחויב בסכום המתאים, הבולים יודפסו ישירות על המעטפה. לחילופין, הקוח יוכל להדפיס את הבולים ישירות על המכתב, ולשגר אותו באמצעות מעטפה מיוחדת המכילה שני חלונות: האחד לכתובת הנמען והשני לבול, ועל ידי כך לחסוך לעצמו את הטרחה הכרוכה בהזנת המדפסת במעטפות. כדי

לקבל גישה לאתר ממנו ניתן להוריד בולים אלקטרוניים, יש צורך להצטייד בתקליטור של E-Stamp ובסיסמה, שנועדה להגן על הקוח מפני שימוש לא חוקי בחשבון הבולים שלו. ההדפסה נעשית ממחשב אישי פשוט ומדפסת תואמת. החברה מעריכה את עלות המערכת לצרכן הפרטי ב-300 דולר. על מנת להבטיח ביול במחיר מתאים, ניתן לחבר למחשב גם מאזניים קטנים המחשבים מיד את ערך הבול הדרוש למשלוח. כל בול המורד מהאינטרנט נרשם ומתועד, על מנת שהמשרד או הקוח הפרטי יוכלו לעקוב אחד הוצאותיהם, ומאחר שהתוכנה תואמת את רוב התוכנות המשרדיות הנפוצות, היא מאפשרת גישה ישירה לרשימות תפוצה, כתובות וכדומה, כך שהביל יכול להיעשות בו בזמן עם הדפסת מכתב בודד או חבילת מכתבים גדולה. בארה"ב מתכוונת החברה להתחבר למאגרי המידע של רשות הדואר, על מנת לאפשר לקוח לבדוק כתובות ואזורי מיקוד ביעילות. לקוחות המעוניינים בכך יוכלו להוריד כמות גדולה של בולי אלקטרוניים, שהם למעשה ברקודים המכילים את המידע הדרוש לשיגור המכתב, ולשמור אותם בחשבון, שיידע אותם בכל פעם איזו כמות של בולים נותרה לשימושם. מידע על הבול האלקטרוני החדש אפשר לקבל בעמוד הבית של החברה, שבו מוצגים גם סרטי הדגמה (לשם צפייה בהם יש צורך ב-Quick Time): <http://www.e-stamp.com> שאלות אפשר להפנות אל: info@e-stamp.com

ספר חדש בספריית ההתאחדות

Eurico Carlox E. Lage CARDOSO,
FASCINATION OF MAXIMAPHILY,
Autor Edition,
LISBON, 1997, 150 pages

מחבר הספר נמנה עם מייסדי האגודה למקסימפיליה בפורטוגל, משמש נשיאה בפועל ונציג ארצו בוועדה למקסימפיליה של פי"פ. הוא חבר בוועדות שיפוט ביותר מעשרים תערוכות לאומיות ומחבר ספרים בתימאטיקה, במקסימפיליה ובבולאות כללית. כמציג, השתתף ביותר מ-200 תערוכות ואירועים בולאיים, במקומות

שונים בעולם. הספר נרכש לאחרונה על ידי התאחדות בולאי ישראל ומומלץ לכל אספן גלויות מירב. בעזרת יותר מ-200 דוגמאות והסברים בשלוש שפות (פורטוגזית, צרפתית ואנגלית), המחבר סוקר את עקרונות האיסוף, ארגון תצוגות וכללי השיפוט במקסימפיליה. רשימת המקורות לספר מציינת מאמר שפורסם בביטאון "החוג למקסימפיליה בישראל" ובין הדוגמאות שתי גלויות מירב עם בולי ישראל.

לויסאן מיליס

לאוקו

האיש שאהבנו במועדון
לפתע מאיתנו הלכת...
לפתע אותנו המומים השארת
אך קולך, אוקו הרוגע או כועס
מהדהד במועדוננו ברחוב הס

לא אשכח ההסברים, המודעות
לנושאים הקשורים לבולאות
בכל תערוכה, בכל אירוע
היית לדוגמא באופן קבוע

לא אשכח גישתך לתערוכות
לא אשכח ההדבקות למטרות
והכל תוך חיוך רחב שפתיים
ללא פשרות, אפילו של השוליים

לפני שנים אחדות
עברת לבית אבות...

וכשביקרת אותך בפסח וסוכות
לא הפסקת לדבר על בולים ותערוכות
והנה כך, סתם, פתאום הלכת... ועלית
למרום

והשארת אותנו המומים
והשארת אותנו כואבים

אוקו!, לעילוי נשמתך נתפלל...
ופי אותך לא יחדל מהלל
אזכור אותך תמיד, אוקו היקר,
גם אם כיסה אותך העפר...

רפי נחום

יו"ר העמותה בת"א

ירחמיאל אוקו, היה ממייסדי ההתאחדות, ואף שימש בה יו"ר (1975-1983), כן כיהן כיו"ר האגודה הת"א לבולאות. עשה רבות למען העברית בבולאות בארץ.

ובהזדמנות זו רציתי להודות, בשמי ובשם הילדים, על המתנה היפהפיה ששלחתם. השנה השתתפנו בתערוכה תחרותית באשדוד. הצגנו 2 מסגרות וזכינו לקבל מדליה מוכספת גדולה עבור כל אחת מהמסגרות ועל כך גאוותי. זאת היא התמורה למדריך שמשקיע כל השנים הרבה עבודה בחוג הבולאות.

כמו-כן קיבלנו מתנה מאספנית כאן - מעטפות יום ראשון מכל מיני מקומות וישובים בארץ ועל הילדים היה למצוא ולכתוב מתי נוסד המקום ובאיזה חבל ארץ הוא נמצא. אני משתדלת שהחוג יוסיף דעת לילדים ולא יהווה מקום רק לקבלת-בולים. כמו כן, הילדים מחליפים בבולים בינם לבין עצמם.

בסוף המסיבה הילדים קיבלו מתנות מהשירות הבולאי ומהתאחדות הבולאים

מאת לאה וינר

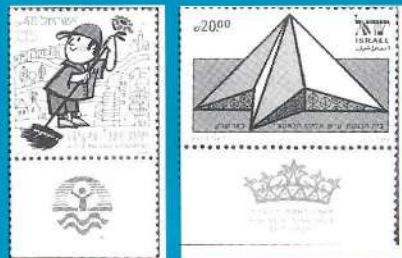
אסף ברג ז"ל

אסף ברג, אמן ומעצב גרפי, נולד בגבעת ברנר בשנת 1936. את שירותו הצבאי עשה בצנחנים ונטל חלק ברוב מלחמות ישראל. כבר בלימודיו באקדמיה בצלאל התגלה כצייר מוכשר מאוד ומעצב גרפי מעולה. ציוריו הוצגו בתערוכות רבות וזכו לביקורות נלהבות. הוא החל את דרכו כמעצב בולים בשנת 1970 בה עיצב את בולי אליפות העולם בשייט. מאז היה אמן ומעצב מבוקש בשירות הבולאי. יכולת הרישום שלו העניקה לו יחודיות שהצטיינה בקו העדין והברור של עבודותיו. כאשר היה צורך בעבודת רישום ברמה גבוהה נבחר אסף לבצע אותה. אסף עיצב את גלויות הדואר המקושטות, כריכת האלבום השנתי, אלבום בני מצווה ועוד. לאחרונה עיצב, באופטימיות רבה, את סידרת מדבקות הפרסום לתערוכת ישראל 1998.

יתכן כי רבים הרואים תוויות אלה ומשתמשים בהן אינם יודעים כי עוצבו כאשר ימיו של אסף היו ספורים. אסף עיצב 42 בולים עבור מדינת ישראל. סידרת בולי ספורט (מן המניין) היתה האחרונה שבהם. הוא לא זכה לראות בהשלמת ההנפקה אולם ידע כי כולם יונפקו וימשיכו לפאר את שמו.

יהי זכרו ברוך.

מתוך המבחר הגדול של יצירותיו של אסף ברג ז"ל אנו מראים בזה דוגמאות ספורות, שנבחרו באקראי.

פסיפיק 97 - תוצאות

ואלה תוצאות המציגים הישראליים בתערוכת הבולים העולמית פסיפיק 97

- * עודד אלישר - דואר יונים - זהב גדול,
- * יגאל נתנאל - יפאן - זהב,
- * יעקב שבתאי - ישראל 1948 - זהב,
- * יעקב צחור - דואר עברי-תעריפים ומסלולים - מוזהב גדול,
- * איתמר קרפובסקי - ארץ הקודש מוקדמים עד 1918 - מוזהב גדול,
- * פישר דני - משמעות הפרחים - מוזהב גדול,
- * ד"ר הדי פייבל - תולדות הרפואה - כסף גדול,
- * מנחם לדור - המחשב - כסף גדול,
- * נחום קפלן - דואר אוויר של אתיופיה - כסף גדול,

מציגי נוער

- * שיפטן גיא - דואר ימי - מוזהב גדול עם פרס,
- * אבי ובר - בוואריה 1870-1849 - מוזהב גדול עם פרס,
- * רונן יובל - ילדים ועולמם - מוזהב,
- * בני מנטין - חלל - כסף.

8 שנים לחוג במולדת

אנחנו נפגשים מדי שבוע ביום רביעי, 3 קבוצות לפי גילאים ובסך הכל 14 בנים ובנות. יש לציין את העניין וההתמדה שמגלים הילדים. אני משקיעה כוח ומחשבה רבים בחוג זה וזה ניכר במסיבת-הסיום. קיימנו תערוכה של עבודות-הילדים מבולים פגומים - גלויות, סימניות לספרים.

אבטח.

17.5.97 – לרגל קיומה של תערוכת בולים אזורית בנצרת בשיתוף ערים תאומות מאירופה, הונפק דף מזכרת מיוחד.

22.5.97 – דף מזכרת לציון 40 שנה לבית העתונאים על שם נחום סוקולוב, בתל-אביב. הדף סוקר את תולדות בית העתונאים, שבו שוכנים נוסף לאגודת העיתונאים, גם משרדי מועצת העיתונות ובית הדין לאתיקה, ועד העורכים והאיגוד העולמי של העיתונאים היהודים.

על תערוכת הבולים הארצית באריאל

בפסח האחרון, בימים 20–24 באפריל 1997 התקיימה תערוכת בולים ארצית, הראשונה באריאל, במסגרת חגיגות ח"י שנים ליישוב. התערוכה הוצגה באולם ה"לב החם" הסמוך למתנ"ס. הוצגו 63 מסגרות של 33 מציגים

בתערוכה הארצית באריאל, עומדים (מימין לשמאל) משה טרי-מנכ"ל רשות הדואר, רון נחמן-ראש המועצה המקומית אריאל, יעקב שבתאי – סגן יו"ר ההתאחדות

מכל הארץ. מיגוון הנושאים הבולאיים שהוצג עורר התפעלות בקרב המבקרים הרבים, אשר הגיעו מכל רחבי הארץ. גם תושבי השומרון ותושבי אריאל באו לראות את המוצגים, כולל בני נוער רבים. 6 אספנים מאריאל הציגו בתערוכה ושניים זכו במדליות, ריגול – עדי גלר, החלל – יעקב גולדשטיין. כן זכו במדליות הרמן מנשה, מגר יהושע וברק זיו. אגף הנוער בתערוכה עורר התעניינות מרובה, בעיקר בקרב הנוער הצעיר שבאו לבקר בתערוכה. מספר חברים חדשים הצטרפו לעמותה בעקבות התערוכה.

ברכות למציגים ולמבקרים. □

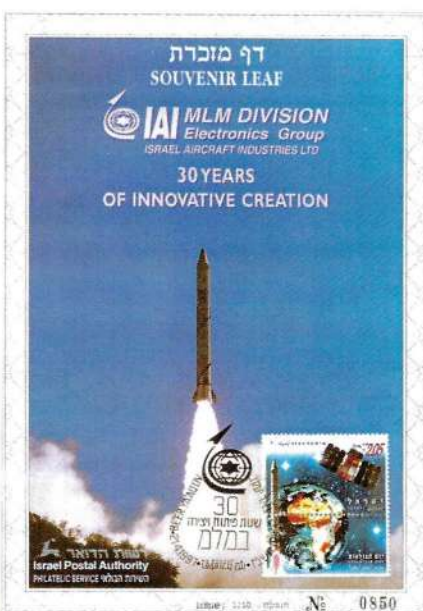
חץ.

30.4.97 – במסגרת ההפקה המשותפת של ישראל וצ'כיה, הונפק דף מזכרת בולאי, הכולל בולי שתי מדינות.

30.4.97 – דף מזכרת מיוחד הונפק לציון אתר ההנצחה של חיל התחזוקה.

11.5.97 – דף מיוחד לטכס אכלוס העיר מודיעין. הדף תוכנן בעבר, אולם הופעתו נדחתה.

15.5.97 – לציון גמר אליפות הארץ בקפיצות ראוה לטוסים, הונפק דף מיוחד. חותמת האירוע הוטבעה בקו דואר-נע

מאת
אריה
לין

אספני דפי מזכרת הם בבחינת "בנים חורגים", שכן זו פוסטליה מודרנית, לא כל כך מומלצת בבולאות התחרותית, חרף העובדה שהדפים הם מוצר רישמי של רשות הדואר והשרות הבולאי. מכיוון שמדובר בפריט לא זול, יחסית, מעגל האספנים אינו מתרחב ועומד על מספר לא גדול של אספנים. דפים רבים חסרים וכמובן קשה להתחיל מחדש בתחביב זה, שלא לדבר על עצם ההשקעה הכספית ביותר ממאתיים דפים, שכאמור חלק מהם פשוט אינו בנמצא... החמור ביותר בנושא זה הוא התופעה של "לא למכירה". מספר מוסדות ציבור, שלכבודם הונפקו דפי מזכרת, לא העמידו את הדפים למכירה חופשית והמחיר הוא פונקציה של היצע ואם ההיצע הוא כמעט אפסי, כי אז המחיר הוא רב אפסיים!!

אפריל-מאי 9 דפים

חודש אפריל 1997 היה מבורך בדפי מזכרת וכאלה הופיעו 5.

6.4.97 – דף מזכרת לציון 75 שנה למרכז הרפואי בני ציון, שנוסד בשנת 1922 על ידי אירגון הדסה והיה בית החולים היהודי הראשון בחיפה. ב-1942 הוסב שם בית חולים על שם משפחת רוטשילד. החל בשנת 1988 הוא נקרא על שם אירגון בני ציון שבארצות הברית.

20.4.97 – דף מיוחד לתערוכת בולים באריאל, שנערכה לרגל י"ח שנים ליישוב.

21.4.97 – שני דפי מזכרת לציון 30 שנה למל"מ – חטיבת אלקטרוניקה-התעשייה האווירית לישראל. האחד – בעברית, והאחר – באנגלית. מפעל מל"מ נוסד לפני 30 שנה ועוסק בפרויקטים ביטחוניים. אחד מהם הוא פיתוח וייצור מערכת הגנה מפני מתקפת טילים בליסטיים, הידוע כפרויקט

הלאומי; מן המנין - סמלים צבאיים (3);
125 להולדתו של האמן ו.ק. ביאליניצקי -
בירוליה

בליז

נחשים (4)

ברזיל

150 להולדת המשורר קסטרו
אלויס; 100 למותו של האדמירל
המרקיז מטמנדרה; אמנות בבולים;
יום המים הבינלאומי; מדבקות-
מטוסי ברזיל (5)

בריטניה

מן המנין - המלכה אליזבת (13) -
במספר הנפקות; מן המנין - המלכה
אליזבת לציון יום הנשואין המלכותי (1 + 1)
ללא עריך + קונטרס עם 10 ללא עריך;
אירופה/סיפורי אימה (5); מתכנני מטוסים
(5)

ברמודה

שמורת ציפורים (4)

גורנזי

הקן הבינלאומית לשימור החי/גחליליות
ועש (4 + גל"ז); אירופה/סיפורים ואגדות
(2)

גיברלטר

חתולי/הונג-קונג (קונטרס עם 7);
גחליליות (4 + גל"ז)

גרמניה

500 למחוז אבני החן אידר-אוברשטין; 100
למותו של היינריך פון סטיפן, ממייסדי
איגוד הדואר הבינלאומי; אונסק"ו/מורשת
התרבות; 1000 למותו של סנט אדלברט
(הפקה משותפת עם צ'כיה, הונגריה ופולין);
50 לאגודה להגנת היער בגרמניה (גל"ז עם
2).

דנמרק

אסתמה ואלרגיה (2)

אירלנד

החי והצומח/יונקים ימיים (4 + גל"ז);
1,000 למטבעות אירלנד; ציפורים (2)
מדבקות; קונטרס (של 4): 75
למדינה/ספורט, תרבות, מסחר ואמנות (2)
צמדים

אנדורה הספרדית

המוזיאון של אנדורה

אנדורה הצרפתית

אירופה/סיפורים ואגדות

אנטרטיקה האוסטרלית

50 למשלחת החקר האוסטרלית
לאנטרטיקה (זוג צמדים + 3)

אנטרטיקה הצרפתית

סירת המירוץ Charentes; 50 למשלחת
הקוטב הצרפתית (שורת צמדים של 3);
200 להיעלמו של י.ג. דה-קרגילון

אסטוניה

גן החיות בטאלין (גל"ז עם 6); 100 למותו
של היינריך פון סטיפן, ממייסדי איגוד
הדואר הבינלאומי

ארגנטינה

100 לבסיס הצי פוארטו בלגראנו
(4); אמריקה/תלבושות אופייניות;
ציפורים; החזרת חרבו ש להגנרל
סאן מרטיין; אליפות העולם בראגבי
לצעירים

באחרין

60 לבתי הזיקוק של באחרין (3)

בלגיה

תערוכת הפרחים בגנט (3); הבול; מן המנין
- ציפורים; מן המנין - המלך אלברט ה-2;
תערוכת הפרחים הבינלאומית בליאז';
ספורט/ג'ודו (2); מן המנין-ציפורים

בלהרוס

100 להולדתו של מרשל ברית
המועצות גיאורגי ז'וקוב; התיאטרון

אוסטריה

אליפות הכדורגל באוסטריה; 400 למותו של
סנט פטרוס קניזוס;
הצייד והסביבה; מלחינים (2) - ברהמס
ושוברט; יום הבול

אוסטרליה

קרקסים באוסטרליה (4 צמדים);
טבע/איזור קאקאדו (5); יום הולדת
המלכה אליזבת ה-2; בובות ודובים
(5 צמדים); פסיפיק 97/הטבע של
אוסטרליה (גל"ז)

איטליה

הזדמנויות שוות; איטליה 98/איסוף בולים
(גל"ז עם 4 + 4 דברי דואר אוויר)

איי מאן

אירופה/סיפורים ואגדות (6);
אווריה
(4 זוגות צמדים)

איי מרשל

140 שנות נצרות (גל"ז); 12 השליחים (תת
גיליון של 12 צמדים)

איי נורפולק

בקר (גל"ז); גחליליות (4)

אינדונזיה

בחירות כלליות (5)

איסלנד

מטוסי דואר (4 צמדים)

האיים האזורים

חריטת עץ בתקופת הבארוק (5)

מלזיה

הונג קונג 97 (גל"ז עם 6 צמדים)

פרגוואי

גחלילית (5)

האנטילים ההולנדים

צמחיה/פיטריות (4)

מקאו

שנת השור (1 + גל"ז); מקאו בעיניו של
הצייר קווק סה (4 + גל"ז)

צ'ילה

50 לבסיס הצי באנטרקטיקה – ארטורו
פרת

הודו

150 לאוניברסיטה של דורקין; הסופר
ורנדאוון לאל ורמה; 25 לשירות הדואר
הצבאי; המהפכן הקובני חוזה מרטי;
הוועדה הבינפרלמנטרית על שותפות בין
גברים ונשים בפוליטיקה

נוויס

הונג-קונג 97/דובי פנדה (תת גיליון של 6
צמדים).

צ'כיה

ברכות; סגנונות בנייה/רוקוקו; 1,000
לפטירתו של סנט אדלברט (הנפקה
משותפת עם גרמניה, הונגריה ופולין);
אתרים יהודים בפראג (2), ראה שבל 25 –
עמ' (4)

ניו זילנד

כרמים (7) + קונטרס של 7 תתי גיליון עם
(6); תרבות דואר מעוצבות
(קונטרס של 10 מדבקות)

צרפת

אמנות-ברנד מונינו; גנים לאומיים (4);
אירופה/סיפורים ואגדות,
97 PhilexJeunes –תערוכה לצעירים
בנאנט; יום המכתב (קונטרס עם 12 בולים
ב-6 צמדי עיצוב) הקונגרס ה-70 של
הפרדציה של התאחדויות הבולאים בצרפת;
ארמון פלסי-גור ב-Maine-Et-Loire.

הנסיכויות הערביות

המאוחדות

גחליליות (4); יריד הקניות של
דובאי (2)

סורינאם

100 למותו של היינריך פון סטיפן,
ממייסדי איגוד הדואר הבינלאומי;
קופים (6 צמדים)

הפיליפינים

הונג-קונג 97 (גל"ז עם 6 צמדים);
100 לצבא הפיליפיני; 200 לסמינר
הדתי בנאגה סיטי

סנט וינסנט גרנדינים

הסרט מסע בין כוכבים (תת גיליון של 9
צמדים)

קובה

הונג קונג 97/חתולים (5 + גל"ז)

הרפובליקה התורכית של צפון

קפריסין

ציורים (2)

קוריאה הדרומית

אוניברסיאדת החורף '97 (2 + 2 גל"ז עם
2); 100 למערכת הכספים המודרנית של
קוריאה

וואליס ופוטונה

דגלים (3)

סנט פייר ומיקלון

מראות (2); כדור עף

סנט קיטס

דגים (תת גיליון של 12 צמדים)

סרי לנקה

ביקור סוואמי ויוקנאדה

קוריאה הצפונית

פרחים וגחליליות (גל"ז עם 3)

טוואלו

הונג-קונג 97 (גל"ז)

קטאר

מבצרים (4)

פולינזיה הצרפתית

קונטרס; שנת השור

קפריסין

סבלו של ישו/ציורים ממניזר סנט ג'והן
הלמודסטיס (2); תחרות הגמר באליפות
אירופה בכדורסל

פינלנד

הגן הלאומי באכיפלגו; ספנות/100 לאגודת
סירות ההצלה הפינית (קונטרס עם 6
צמדים); טנגו (ללא עריך)

פפואה ניו גיניאה

סירות (3)

טיוואן

ארכיטקטורה מסורתית (4)

יוון

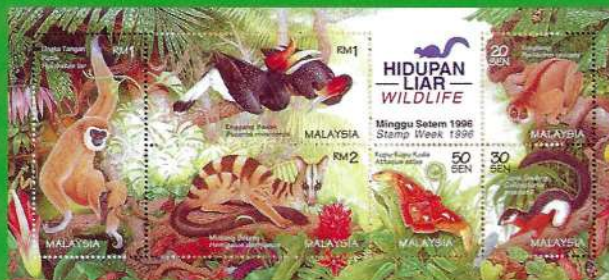
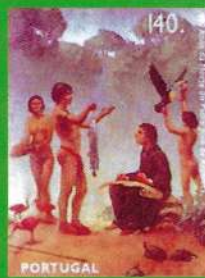
סלוניקי – בירת התרבות האירופית (5)

מונסרה

ציפורי טרף (5)

בולי אדי

א. לופובין

פתוח: א'ה' 7-10 שיש' 14-10
רח' אחד העם 38 תל-אביב
טל. 03-5601068 (פינת רח' אלנבי 112)

אמינות

בולים, מדליות, מטבעות ושטרות
קניה, מכירה והערכה
בן יהודה 55 ת"א,
טל. 03-5220648, 03-223905

ב.אל פילטליקה בע"מ

תד. 4349

ילדים

נא לדרוש את אריות הבולים שלנו.
כמו כן אנו ממשיכים במבצע להחלפת
בולי ישראל בסדרות בולי חוץ

פלומפלד מרטין

בולים - מטבעות - שטרות
אוספים ולוטים של בולים
במחירים נוחים
רח' הרצל 49 - חיפה טל. 04-8623970

לידרמן

מטבעות, בולים, עתיקות וספרים
רח' בן יהודה 18, תל-אביב 63802
טל. 03-6299453, פקס. 03-5253368

שניאור-בולים

מבחר בולי ישראל וחול, שירות חדשות
לפי נושאים ומדינות, סוכנים לאלבומים
ואפידורי בולאות.
חיפה, יפ' 40, טל. 04-8512134, פקס. 04-8246096

אליק רינר

בולים ומטבעות וטלכרד
קונה ומוכר
רח' פינסקר 2, ת"א טל/פקס. 03-6297192,
תד. 4124, מען. 03-5227922

אונסטמפס קטלוג חנים

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ, צרפת,
ישראל, נושאים יוציקה ועוד.
במכירה פומבית הקרובה
במחירים זולים
תד. 32120 תל-אביב 61320
טל. 5376756

בולי אשדוד

אוספי בולים ציטכו בע"מ
מכירות בולים מכל העולם
ציטרון אברהם
אשדוד, אזור י"א, רח' גלעד 21, טל. 08-8553111

מוטי ברש-בולי דיננגוף

בולים-ישראל וחול - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות
אלבומים ואפידורים המבחר הגדול בארץ!!
דיננגוף סנטר ת"א חנות 420,
טל. 03-5251552, 03-5715228, פקס. 03-5715228.

בולי גלעד

בולי ישראל, חול ונושאים, מחירון לבולי ישראל 1997
בולי אוטונומיה פלשתינאית, ימא אלבומי (IMPORTA) והוויד
רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871.

נציג קטלוג BALE (באנגליה) ו- PHILEX (בגרמניה)

סוכנות-משינה של הרשות הפלשתינאית
PALESTINE AUTHORITY (GAZA-JERICO)
BALE PALESTINE קטלוג 1996
ה.ש. פילא בע"מ, תד. 4933
ת"א 61040, טל. 03-5177466, 03-6957652

בולי מוגרב

סוכנויות ימא אפידורי בולאות
יצור אלבומי מעטפות, בולי ישראל ויודאיקה
כל מה שתבקש מהעולם בבולים
ומעטפות כולל מינויים.
בולי אוטונומיה: שעות הפתיחה: 10:00-13:30, 16:00-19:00,
מימי שלישי אחר-צ. סגור רח' פינסקר 5, תל-אביב,
טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

בולי רומנו

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלד, סאוט-גורגיה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל,
ניתן לעשות הדמנות בדאר.
סוכנות בלעדית לאפידורי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, תד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים מכל הנושאים בכמויות מ-50 עד 500
מהיום למחר. בשעות הערב 03-5535313
E-mail: bait tov @ aquanet.co.il/bait tov
http://www.aquanet.co.il/bait tov
מעטפות למחנה מתוצרתנו ניתן להשיג ברשות הפנינג

התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל
פתוחה לקהל בימי ג' זה בשעות 16:00-19:30
השאלת ספרים רק לחברי ההתאחדות
תד. 4523 ת"א 61045, טל/פקס. 03-6295547

המערכת: E-mail: ipf @ netvision. net. il

ציפור האספנים מודמן למכר באחר
האינטרנט החדש של התאחדות בולאי ישראל:
http://www.israel98.org
הכל על מערכת ישראל 98 - חדשות השירות הבולאי
- חידון ידע בולאי.

ליצחק הוכברג מחיפה, על תרומת אוסף
הבולים לנוער.

לברנרדו גרוסר מירושלים, על תרומת
בולים לנוער.

לאברהם אופק, על תרומת
מעטפות לנוער.

פינתו של יהודה מאת יהודה קליינר

מכתב לגטו של ונציה ב-1760
המונח "גטו" באיטלקית, בדיאלקט
הוונציאני, פירושו "בית יציקה". בשנת
1516 נדרשו כל יהודי ונציה לעבור לגור
במיתחם סגור, בקצה העיר, שנקרא בית
היציקה החדש Ghetto nuovo. המיתחם
שימש כבית יציקה לתותחי האוניות של

SHOVEL Bi-Monthly Organ of the ISRAEL

No. 26
JUNE 97'

Bi-Monthly Organ of the
ISRAEL PHILATELIC FEDERATION
Director General: Tibi Yaniv
Editor: Shabtai Raviv
2. Pinsker str. P.O. BOX 4523
Tel Aviv 61045, Israel
Telefax (972-3) 6295547
E-mail address:

ipf@netvision.net.il

Price: 10 Nis,

Yearly Subscription 60 Nis
Design & Production by
MEDIUM PUBLICATIONS LTD
Tel Aviv, Israel

HIGHLIGHTS

THE PIGEON MAIL COLLECTION
LEGENDARY ANIMALS ON STAMPS
THE PALESTINE MAIL 1927-1948
NEW ISSUES-IN ISRAEL AND
WORLD WIDE

העיר, אבל נעזב מספר שנים קודם לכן.
מאז, השתרש המונח "גטו" כמיתחם
המיועד למגורי היהודים. עם כיבוש העיר
על ידי נפוליון בשנת 1797 וחיסולה של
הרפובליקה הוונציאנית, חוסל גם הגטו.
היהודים זכו בזכויות אזרחיות רבות,
בהתאם לרוח המהפכה הצרפתית, אשר
לא הכירה באפליה על רקע של אמונה
דתית. ליהודים בגטו של ונציה לא היה
שירות דואר עצמאי משלהם. הגטו קיבל
שירותי דואר מרשות הדואר של
הרפובליקה, באותה מידה כיתר אזורי
העיר, פרט לאיזור של ארמון סן מרקו,
שהועדף בשל היותו המרכז השלטוני.
במכתבים לגטו שראיתי ובמכתב
שברשותי, המוצג בזה, מצויין שם הנמען
והכתובת גטו, ללא שם הרחוב, ניתן
להניח מספר הנחות בדבר הסיבה לכך:

* כותב המכתב לא ידע את כתובת הנמען
והוא סמך שהמכתב בכל זאת יגיע.

* האחריות לאיסוף ולחלוקה של הדואר
בגטו היתה של הקהילה והיא ידעה לאתר
את ביתם של הנמענים על פי שמותיהם
בלבד.

* בגטו, שהיה בנוי בצפיפות מרובה
מסביב לכיכר מרכזית, היו מספר
סימטאות צרות שלא היו להן שמות
רשמיים. איני יודע את התשובה ואשמח
אם מי מהקוראים יאיר את עינינו בנושא
זה. המכתב המוצג בזה נשלח בשנת 1760
מהעיר Oderzo (ראה חותמת עגולה)
אל: Marini in Ghetto Venezia (שלמה)
Anselmo. דמי הדואר היו 3 סולדי, כפי
שנראה מהחותמת של הסיפרה "3". דמי
הדואר נכונים, אבל למעשה התשלום
הכולל היה צריך להיות 4 סולדי. סולדי
נוסף נגבה עבור הרשות לאחזקת
התעלות של העיר, מכל דבר דואר, למעט

לאתר האינטרנט של ההתאחדות הגיעו
הפניות הבאות:

* What a wonderful website!!! I collect
Squared Circle postmarks of GB and
wrote the definitive book on them. I
have many duplicates and welcome
hearing from other collectors with a
view to buying, selling or exchange.
Wishing the 1998 Exhibition every
success.

Stanly Cohen, F.R.P.S., London >
stanleycohen @ mercuryin. es Marbella,
Malaga Spain - Monday, January 20,
1997

* I am a collector of Mandate Palestine,
First Coins, JNF Labels Israeli Framas,
Palestine Forerunners from Turkey,
France, Austria, Germany, Russia.
Scott F Smith < smithsc.mcmurdo@
mcmurdo.gov >
Denver, Colorado United States -
Monday, March 10 1997

* Great site! I look for worldwide
folklore stamps and phonecards, and
can send Israeli and world stamps of all
subjects. We exchange by mail and I
can meet you at Israel '98 for more
swaps! Please e-mail.
Ofer Frohlich <oferfrl @
talmon.openu.ac.il>
Kfar-Saba, Israel - Tuesday, March 11
1997

מאסף לאספן: שלח 100-200 בולים
חתומים גדולים במצב טוב מכל העולם (גם
מישראל, עם שבל מהשנים 1982-1997)
ותקבל 100-200 בולים חתומים גדולים
מכל העולם.

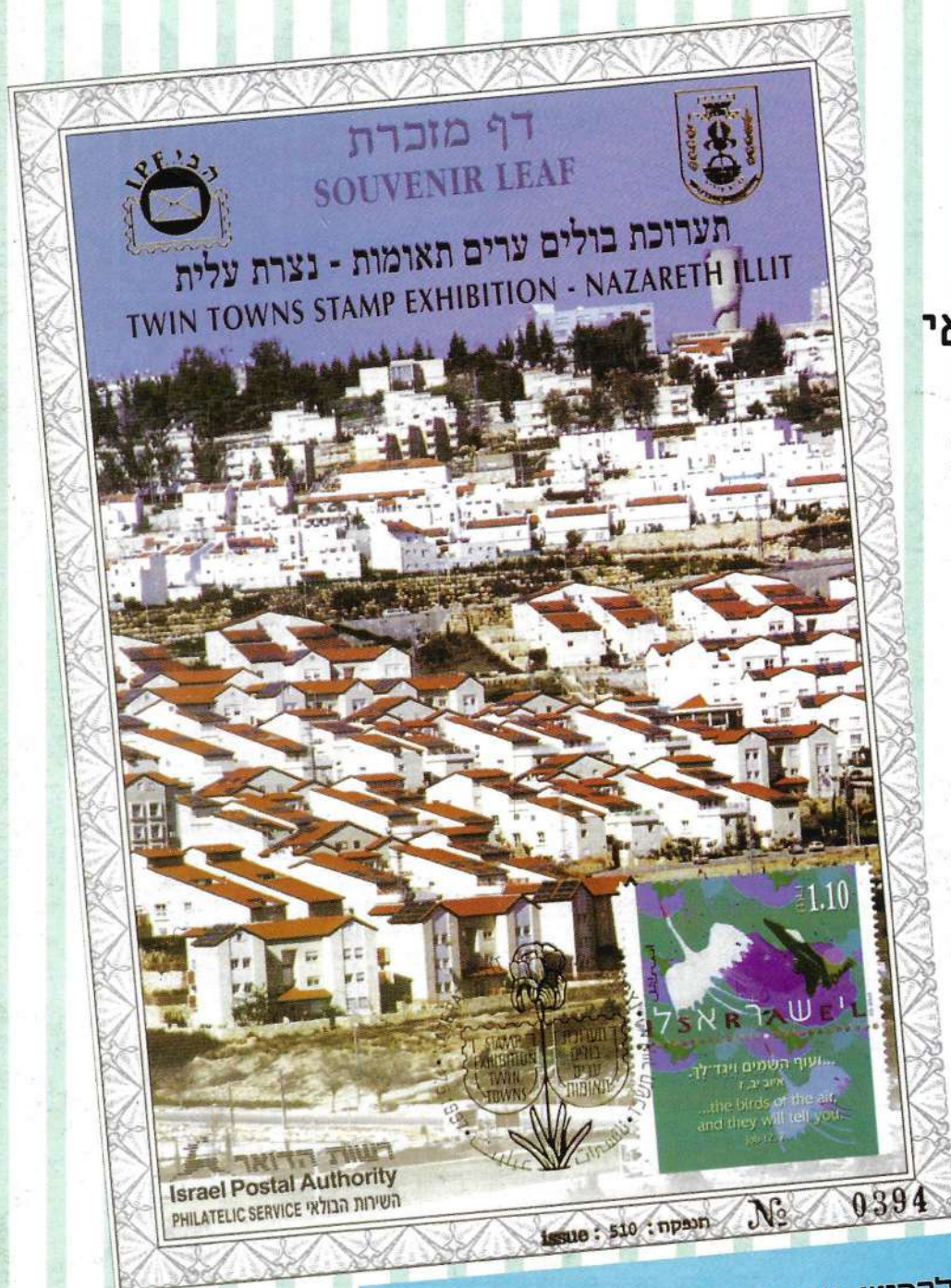
קרויטורו שאול

רחוב הגליל מס' 7, דירה 24

חולון - 58855

נותרו למכירה

התאחדות בולאי
ישראל הכינה
לכבוד תערוכת
בולים ערים
תאומות -
נצרת-עלית דף
מזכרת מיוחד.

קוראי שבל יוכלו לרכוש את דף המזכרת במחיר של 30 שקלים חדשים בתוספת דמי משלוח של 5 שקלים חדשים. התשלום בהמחאה אישית, בהמחאת דואר, או בכרטיס אשראי.

התאחדות בולאי ישראל, ת.ד. 4523 תל-אביב 61045 טל. 03-6295547